

INFO

Foreningen af Interne Revisorer

Nummer 54 | September 2013 | 18. årgang

INFOs redaktion

Ansvarshavende redaktør

Koncernrevisionschef Poul-Erik Winther
Alm. Brand
☎ 35 47 78 97 ✉ abrpwe@almbrand.dk

Øvrig redaktion

Afdelingsdirektør Lars Geisler
Nykredit
☎ 44 55 93 08 ✉ lage@nykredit.dk

Head of Quality Assurance and Development
Lars Maagaard
Nordea
☎ 33 33 15 48 ✉ lars.maagaard@nordea.com

Revisionschef Louise Claudi Nørregaard
PensionDanmark
☎ 33 74 80 13 ✉ lcn@pension.dk

Head of Internal Audit Dan Otzen
Radiometer Medical ApS
☎ 38 27 34 98 ✉ dan.otzen@radiometer.dk

Deputy Chief Audit Executive
Birgitte Rousing Svenningsen
Saxo Bank
☎ 39 77 41 30 ✉ bsv@saxobank.com

Specialkonsulent John Terp
Forsvarsministeriets Interne Revision
☎ 72 44 47 63 ✉ fir-ter@mil.dk

Næste nummer

INFO 55 udkommer i december 2013.
ISSN: 1903-7341 (Elektronisk version).

Indlæg til INFO

Artikler i INFO påskønnes med en vingave.

Forsidefoto

Ole Svenningsen

Redaktionens adresse

Alm. Brand A/S
Foreningen af Interne Revisorer (IIA)
Att: Koncernrevisionschef Poul-Erik Winther
Midtermolen 7
2100 København Ø.

Synspunkter, der kommer til udtryk i medlemsbladet, behøver ikke nødvendigvis at svare til bestyrelsens opfattelse eller være udtryk for foreningens officielle standpunkt.

Indhold

Leder	3
Nyt fra bestyrelsen	4
Uddannelsesaktiviteter	5
IIA Årskonference 2013 på Bella Sky	6
Cand.merc.aud valgfag i intern revision - intentioner og erfaringer.....	10
Det fælles banktilsyn	13
Sikring og optimering af fortsat kvalitet i den offentlig interne revision.....	19
Ny bekendtgørelse om revisionens gennemførelse i finansielle virksomheder mv.....	22
Adapting the Audit Risk Model to Assurance Engagements in General.....	27
Nye medlemmer.....	32
Bagsmækken	34

Besøg foreningens hjemmeside:

www.iaa.dk

Leder

Af vicekoncernrevisionschef
Neil Jensen, Post Danmark

Den Værdiskabende Interne Revision (II)

Velkommen tilbage efter en forhåbentlig vel overstået sommerferie og til en ny, elektronisk udgave af INFO.

Sommerperioden er normalt agurketid, og man skal lede længe efter egentlige nyheder i de forskellige medier. Vores søsterorganisation i England gik imidlertid sent på sommerferie i år, og udgav i juli måned en rapport om "*Effective Internal Audit in the Financial Services Sector*".

Rapporten er resultatet af det arbejde, som en komité bestående af bl.a. repræsentanter fra intern revisions stakeholders har udført, med henblik på at kunne give anbefalinger til at understøtte den interne revisionsfunktionens effekt og værdiskabelse. Komitéen blev nedsat på foranledning af de britiske tilsynsorganer (Prudential Regulatory Authority (PRA) og Financial Conduct Authority (FCA)) indenfor den finansielle sektor, i erkendelse af den stigende betydning af intern revision som en del af virksomhedernes governancestruktur, og det faktum, at der kan være forskel på, hvor effektive (værdiskabende) de interne revisionsfunktioner er.

Rapporten er blevet godt modtaget, og ikke mindst blandt tilsynsmyndighederne i England, som har en forventning om, at implementering af rapportens anbefalinger vil kunne understøtte de interne revisionsfunktioner således, at de kan udfordre virksomhedsledelserne, og derigennem drive forbedringer af virksomhedernes "*risk management, governance and internal controls*". Det forlyder endda, at de engelske tilsynsmyndigheder anvender rapportens anbefalinger som benchmark i forbindelse med evaluering af institutternes interne revisionsfunktioner.

Men tag ikke fejl - anbefalingerne er præcis ligeså relevante for interne revisionsfunktioner indenfor den offentlige og den industrielle sektor, som indenfor den finansielle sektor. Og særligt i de interne revisionsfunktioner,

hvor det primære fokus ligger på virksomhedens operationelle risici, og hvor værdiskabelsen rækker udover effektivitetselementet i udførelsen af de finansielle revisionsopgaver, kan der være inspiration at hente, når værdiskabelsen ved at have en intern revisionsfunktion skal forklares.

Rapporten er opbyggelig læsning, og giver gode anbefalinger til den interne revisionsfunktionens rolle og mandat, ansvarsområde og prioriteringer, rapportering og interaktionen med andre assurance-funktioner, samt den interne revisionsfunktionens uafhængighed og ressourcer. Naturligvis i overensstemmelse med vores International Professional Practices Framework (IPPF), men med et praktisk islæt, som samtidig definerer de nødvendige præmisser for, at den interne revisionsfunktion kan assistere bestyrelse og direktion med at beskytte virksomhedens aktiver, omdømme og bæredygtighed. Det fremgår således af anbefalingerne, at "*The Board, its Committees and Executive Management should set the right "tone at the top" to ensure support for, and acceptance of, Internal Audit at all levels of the organisation*".

Den interne revisionsfunktion kan have vanskeligt ved at lykkes med sin mission, hvis ikke revisionsfunktionen har den rette "*standing*" i den organisation den agerer i, eller hvis ikke der hersker den fornødne respekt om revisionsfunktionens arbejde.

Mens bestyrelse, revisionskomité og direktion kan understøtte det formelle grundlag for den interne revisionsfunktionens "*standing*", er respekt noget man gør sig fortjent til ved netop at skabe værdi for sine stakeholders gennem relevante evalueringer af og anbefalinger til forbedring af virksomhedens "*risk management, governance and internal controls*". Og naturligvis med den fornødne kvalitet og ved en effektiv ressourceanvendelse.

Læs rapporten her:

http://www.iaa.org.uk/media/354788/0758_effective_internal_audit_financial_webfinal.pdf

og brug den til at evaluere rammerne for jeres egen revisionsfunktionens værdiskabelse og eventuelt som udgangspunkt for en drøftelse med bestyrelsen eller revisionskomitéen om intern revisions "*standing*" og respekten for jeres arbejde.

Nyt fra bestyrelsen

*Af koncernrevisionschef
Poul-Erik Winther, Alm. Brand*

På generalforsamlingen blev Neil Henrik Jensen, Post Danmark og Jesper Siddique Olsen, Danske Bank, nyvalgt til bestyrelsen.

I forlængelse af generalforsamlingen er der afholdt konstituerende bestyrelsesmøde, hvor foreningen har konstitueret sig med Dorthe Toldborg som formand og Kim Stormly som næstformand. Peter Jochimsen er kasserer og Ole Kirkbak er sekretær.

På generalforsamlingen blev medlemskontingentet fastsat til 500 kr. for alle medlemmer. Der er således ikke længet et graderet kontingent. Heri ligger også, at der ikke længet udsendes medlemsblade i papirformat. Allerede fra årsskiftet er Internal Auditor overgået til elektronisk format, og fra og med dette nummer udgives INFO ligeledes i elektronisk format.

Fremover vil der blive et gebyr på 150 kr. for deltagelse i gå-hjem møder og der arbejdes fortsat med muligheden

for, at gå-hjem møderne optages på video og efterfølgende vil kunne hentes fra foreningens hjemmeside.

For øvrige kurser og temadage vil det være målsætningen, at der opkræves deltagergebyr, således at de enkelte kurser kan hvile i sig selv.

Der er nedsat et nyt udvalg for kvalitetsstyring, og kommissoriet for udvalget vil blive fastlagt på det næste bestyrelsesmøde. Ideen bag nedsættelse af dette udvalg er bl.a., at der i foreningsregi etableres vejledning for etablering af et kvalitetsstyringssystem under hensyntagen til **IIA's standarder, og som samtidig kan opfylde kravene i ISA 610** til intern revisions kvalitetsstyring.

Der er ligeledes nedsat et nyt udvalg for nyhedsbreve. Den første opdatering er sendt til IIA DK medlemmerne i august måned og forventes efterfulgt af månedlige opdateringer.

Uddannelsesaktiviteter

Også dette efterår har IIA's uddannelsesudvalg lavet et spændende uddannelsesprogram. Som altid findes datoer og emner for gå-hjem-møder, kurser og konferencer på foreningens hjemmeside www.iaa.dk under rubrikken "Uddannelse", hvor tilmelding til arrangementerne også foretages.

Nedenfor er fremhævet nogle tilfældigt udvalgte aktiviteter, men listen er lang, så det er bestemt værd at foretage et besøg på foreningens hjemmeside.

Revision af it-anvendelsen - Modul 1 – 19.09.2013-20.09.2013

Revision af it-anvendelsen - Modul 2 – 10.10.2013-11.10.2013

Kurserne er ikke målrettet mod it-revisions specialister, men derimod mod generalist revisor. Kurserne vil dog kunne give it-revisorer med en it-mæssig baggrund en forståelse for, hvorledes it indgår i revisionsprocessen. Kurserne forudsætter et grundlæggende kendskab til revisionsteori.

Formålet med kursusrækken er at give kursusedtagerne en systematisk indføring i og forståelse af de grundlæggende principper for revision af processer, der helt eller delvist er baseret på it samt hvorledes dette indgår i revisionsprocessen.

Konkret skal kursisterne ved gennemførelse af kurserne kunne tilegne sig en overordnet teoretisk viden og praktisk forståelse for revision af it med det formål

- at kunne forstå betydningen af it for revisionsprocessen
- at kunne bedømme de sædvanlige risici knyttet til anvendelsen af it
- at kunne vurdere it i forhold til forretningsrisiko
- at kunne forstå de mest basale kontroller til afdækning af risiciene
- at have et kendskab til mulige kontroltests til dækning af kontrollernes effektivitet
- at kunne vurdere, hvorvidt der er behov for faglig assistance til at kunne gennemføre den konkrete revision
- at forstå mulighederne og begrænsningerne i it-baserede revisionsværktøjer.

Revision af interne modeller, herunder solvens og going concern – 01.10.2013

Kurset henvender sig til revisorer, der til daglig arbejder med revision af risikostyring, herunder interne modeller i finansielle virksomheder.

Formålet med kurset er at give kursusedtagerne indblik i hvilke revisionshandlinger der bør udføres i relation til emnet. Endvidere at beskrive formelle krav til opgørelse af kapitalbehov i finansielle virksomheder, herunder betydningen af kravene i den nye revisionsbekendtgørelse.

Temadag for den finansielle sektor - 30.09.2013

Temadagen sætter fokus på revisionsudvalg og henvender sig til ledelsen af intern revision i den finansielle sektor. På programmet er erfaringer med revisionsudvalg set fra en intern revisionsfunktion, fra tilsynsmyndigheden og fra bestyrelsen i såvel et større som et mindre institut. Endvidere bliver udviklingen i regelsættet og god praksis for revisionsudvalg oprisset.

Formålet med temadagen er at udveksle erfaringer fra arbejdet med revisionsudvalg her nogle år efter, at kravet om revisionsudvalg blev indført.

IIA Årskonference 2013 på Bella Sky

IIA's årskonference var også i 2013 en stor succes.

Temaet for konferencen var kommunikation og de 190 deltagere oplevede nogle meget spændende indlæg fra nogle inspirerende foredragsholdere, som gav deres perspektiv på hvordan, hvad og hvorledes vi som interne revisorer kan/skal/bør kommunikere.

Der var en god blanding af indlæg fra de direkte brugere af det interne revisorer kommunikerer, og indlæg fra professionelle der gav en mere generel indføring i de muligheder og udfordringer, der ligger i at kommunikere.

Husk, at præsentationerne ligger tilgængelige på IIA's hjemmeside.

Vel mødt til årskonferencen i 2014 der afholdes på Bella Sky den 3.-4. juni 2014. Der er helt sikkert noget at se frem til.

På konferencens workshop blev der i grupper delt erfaringer og diskuteret kommunikation. Tilbagemeldingerne herfra er samlet i det efterfølgende.

Generelle udsagn samt forudsætninger for god kommunikation

Svært at bedømme selv, hvordan ens kommunikation virker.

God pointe med, at vi skal blive bedre til forståelse af modenhed hos klienten ved afvejningen af hvordan vi skal kommunikere til dem. Svært at aflæse altid hos klienten. Hjælper med mundtlig tilbagemelding for at være sikre på at budskabet er forstået. Tingene kan ofte blødes op, når du kombinerer den skriftlige kommunikation med en mundtlig fremlæggelse/drøftelse.

Vi skal blive bedre til at forstå hvordan/hvorfor folk reagerer som de gør. God kommunikation forudsætter en vurdering af modtagerens status/person/faglighed så vi kan møde modtageren, hvor de er.

Vi skal være supermænd og superkvinder. Vi skal kunne kommunikere til alle. Det er vores problem, hvis klienten/interessenterne ikke forstår det.

Forudsætning for god kommunikation, at vi møder modtageren i øjenhøjde og skaber en god stemning.

God kommunikation forudsætter informationsdeling og åbenhed.

Hvad virker i din kommunikation i dag?

Kommunikation i lag - forskellige modtagere. Hos os er topledelsen glade for rød-gul-grøn farver/karakterer. Det gør det let at overskue.

Skemaer med handlingsplan for klienten modtages godt (Bemærkning, risiko, anbefaling og klientens handlinger)

Godt trick at lade være med at snakke fagligt de første par minutter til et møde. Kend dem du skal kommunikere til.

At få allignet vores findings med klienten inden endelig rapport.

Vi er allerede gode til at skære helt ind til benet i rapporter - i dag /keep it simple.

Vi er gode til at undgå "statueafsløringerne" – løbende rapportering (*mange har skrevet dette*)

Synes vi allerede er gode til at være i øjenhøjde med de reviderede.

Vi er altid godt forberedte hvilket er godt for kommunikationen. Klar dagsorden giver bedre møder.

Forventningsafstemning giver en god stemning.

Jeg synes vi er gode til at skabe relationer og indgyde tillid.

Udfordringer /hvad vil du gøre anderledes når du kommer hjem?

Hvad gør man hvis kemien ikke er der med klienten?

Nyt for mig med fokus på det personlige forhold – svær afvejning ikke at blive for personlig for så kan der måske opstå andre problemer.

Forsøge at tænke på de usandsynlige risici. Hvordan kan vi få kommunikeret det? Er ledelsen parat til at vi udfordrer risiko-modellerne? Ville de have reageret. Ingen af os synes reelt at vores ledelser har lavet en god risikoanalyse.

Jeg vil prøve at opsøge feedback fra mine kunder. (mange har nævnt dette)

Jeg vil kommunikere findings så tidligt som muligt.

Fortsat fokus på 30/70 reglen og benytte den mere i praksis.

Lige som Rigsrevisionen kunne jeg godt finde på at få input udefra på min skriftlige kommunikation.

Jeg vil forsøge at øge vægtningen af de sociale kompetencer hos medarbejderne og mig selv.

Holde færre, men bedre møder.

Autentisk revision/pas på dig selv. Tænke mere på andres baggrund som indledning til mødet. Mere bevidsthed om vores personlige branding.

Udvis mere mod, når vi omgås med ledelsen, så vi får mere attention.

Jeg vil forsøge at forklare revisionsopgaven bedre, for den der skal revideres.

Vi skal være bedre til at lytte.

Topledelsen synes også at have behov for at vide, hvad der er godt /grønt.

Vi kan lære af Rigsrevisionens proces hvor der sker en kondensering af komplicerede budskaber for vidtspændende områder og arbejde med at gøre budskabet klart og enkelt.

Jeg vil indføre et afsluttende møde før rapportudkastet foreligger.

Forventningsafstemning med klient, men også med bestyrelsen så IR rapporterer om det setup der er, og ikke er bøddel for omorganisering så linjekontorer til sidst ikke tør have en åben kommunikation med IR.

Glæd dig til årskonferencen 2014 som afholdes

3.-4. juni 2014 på Bella Sky Hotel

Cand.merc.aud valgfag i intern revision - intentioner og erfaring

Af Professor Kim Klarskov
Jeppesen, CBS

Head of Internal Audit
og Dan Otzen, Radiometer
Medical ApS

1. Formål

Som et nyt tiltag blev der i foråret 2013 udbudt et ny-startet valgfag i intern revision på CBS. Formålet med denne artikel er at give en kort beskrivelse af intentioner og overvejelse bag faget, fagets afvikling, og ikke mindst de erfaringer der blev gjort i forhold til hvorledes tiltag som dette kan bidrage til udviklingen af intern revision som profession i Danmark.

Som det vil fremgå af artiklen var bidrag fra praksis et bærende element i fagets gennemførelse og succes, og der skal derfor her lyde en stor tak til alle som medvirkede i fagets afvikling.

2. Baggrund

Intern revision fortsætter med at udvikle sig som en distinkt profession, hvilket er understøttet både i form af udviklingen af et formaliseret vidensgrundlag og i form af karrieremulighederne i praksis.

For så vidt angår viden, har Institute of Internal Auditors gjort en målrettet indsats for at udvikle et sæt af specifikke standarder og anbefalinger, The International Professional Practices Framework (IPPF), hvorpå professionen kan basere sig. Interne revisionsfunktioner der søger at efterleve IPPF, må derfor formodes at efterspørge medarbejdere, der har en forståelse af disse specifikke standarder.

For så vidt angår karrieremulighederne i praksis ser man i stigende grad, at stillinger som kræver specifik forståelse af intern revisions arbejdsområde og metode bliver slået op. Dette sker ikke blot i den finansielle sektor, hvor professionen længe har været understøttet af Finanstilsynets bekendtgørelse om revisionens gennemførelse i finansielle virksomheder (Bekendtgørelsen), men i stigende omfang også i andre brancher, hvilket potentielt kan ses som drevet af en tilsvarende udviklingen i udlandet

gennem de senere år.

På den baggrund vurderede vi, at der på cand.merc.aud. uddannelsen på CBS måtte være et behov for et valgfag i intern revision, der kunne give de studerende en dybere forståelse af professionen.

3. Intentionerne med faget

Vi besluttede os derfor for at tage initiativ til at oprette et valgfag på kandidatniveau, med et sæt af overordnede intentioner om at:

- Bibringe de studerende en forståelse af spændvidden i moderne intern revision
- Give de studerende en grundlæggende indføring i de færdigheder, som er nødvendige for at arbejde som intern revisor
- Fremme de studerendes interesse for intern revision, og herigennem forhåbentlig udvide rekrutteringsgrundlaget for de interne revisioner i danske virksomheder.

Arbejdet med at udvikle faget blev startet op i 2011 og inddrog også input fra professionen og IIA Danmark præsenteret ved Claus Okholm.

4. Fagets fundament og metode

Et grundlæggende spørgsmål, som skulle afklares i forbindelse med udviklingen af valgfaget, var hvilket fundament det skulle baseres på. Vi er klar over, at mange danske interne revisioner har fokus på at støtte den **eksterne revisions arbejde, og derfor baserer sig på IFAC's International Standards on Auditing**. Denne type revision er imidlertid dækket af det obligatoriske cand.merc.aud. fag "Revision 1", hvorfor det ikke ville give megen mening at lave et særskilt valgfag på dette grundlag.

I stedet valgte vi at basere valgfaget på IIA's IPPF og det undervisningsmateriale, som IIA har udarbejdet for at understøtte standarderne, herunder lærebogen **Internal Auditing: Assurance & Consulting Services** af Kurt Reding m.fl., udgivet af IIA's Research Foundation. Denne lærebog er endvidere genstand for udprøvning til Certified Internal Auditor eksamen, hvilket indebærer, at de studerende som en ekstra dimension af valgfaget kan blive klædt på til at tage denne eksamen. Lærebogen blev suppleret med et begrænset antal artikler og relevante tekster, herunder Bekendtgørelsen.

Det næste spørgsmål som skulle besvares var fagets metode, dvs. balanceringen mellem teori og øvelser samt inddragelsen af praksis i faget. Ud over at intern revision også er et "håndværk", der kræver en række praktiske færdigheder, gælder det generelt, at øvelser fremmer

indlæringen. Samtidig blev det vurderet, at inddragelse af praksis i videst mulige omfang ville være den bedste måde, hvorpå de studerende kunne sætte den teoretiske viden fra øvelserne ind i en praktisk sammenhæng.

Hver lektion bestod af tre 45-minutters moduler og vi besluttede at strukturere disse således, at lektionernes grundforløb bestod af modulerne: 1) teorigennemgang; **2. øvelser i emnet; og 3) præsentation af hvorledes emnet udøves i praksis.** Det blev i den sammenhæng tilstræbt, at bidragsyderne fra praksis repræsenterede en bred vifte af virksomheder/brancher, således at de studerende opnåede en nuanceret forståelse af hvad intern revision er i praksis.

Faget blev endvidere tilrettelagt baseret på en forudsætning om, at de studerende havde revisionskundskaber **svarende til "Revision 1". I praksis betød dette, at visse af lærebogens kapitler rummede elementer af repetition fra "Revision 1", eksempelvis vedrørende revisionsbevis, stikprøver og intern kontrol.** Vores oprindelige plan var derfor at gå forholdsvis hurtigt hen over disse emner, men det viste sig at være nødvendigt med en fuld gennemgang.

Strukturen i lektionsplanen fulgte opbygningen i lærebogen, hvilket samtidig repræsenterer strukturen i forståelsen af risikobaseret intern revision dvs.:

- Introduktion – herunder regulering og standarder
- Governance
- Risk management – herunder COSO framework
- Interne kontroller – herunder IT risici og kontroller
- Besvigelser og forebyggende kontroller
- Revisionens planlægning, ledelse, gennemførelse, og afrapportering
- Konsulentopgaver udført af intern revision
- Intern revision i finansielle virksomheder – specifik fokus i lyset af denne branches betydning for professionen.

5. Valgfagets afvikling og erfaringer fra forløbet

Som tidligere nævnt blev valgfaget gennemført første gang i foråret 2013. Da der er tale om et nyt fag var der en vis usikkerhed omkring søgningen til faget. Denne usikkerhed skulle vise sig at være ubegrundet, idet det af lokalemæssige årsager blev nødvendigt at begrænse tilmeldingen da vi passerede 61 studerende. Det faktiske fremmøde til lektionerne svarede dog ikke til antallet af tilmeldte, måske på grund af den tidsmæssige placering af faget fredag eftermiddag i statusperioden.

En evaluering af faget må derfor ikke alene basere sig på

fremmødet, men baseres på observationer af de studerendes deltagelse i faget, præstationerne ved eksamen, og den afsluttende formelle evaluering.

For så vidt angår de fremmødtes deltagelse i undervisningen var det karakteristisk at de studerende synes at bestå af to grupper:

- De som enten allerede havde stiftet bekendtskab med intern revision eller som havde en eksplicit interesse i at arbejde inden for intern revision
- De som havde en primær interesse i ekstern revision, men som så valgfaget som en potentiel tilgang til at forbedre samarbejdet med intern revision på.

Det var karakteristisk for begge grupper, at den største udfordring forekom at være hvorledes udfaldet af virksomhedens risikoanalyse kan have konsekvenser for relevante revisionsprojekter udenfor det finansielle/regnskabsmæssige område. Hvis strategiske risici identificeres i relation til f.eks. human ressourcer eller IT, hvorledes kan dette da afspejle sig i de revisionsopgaver, som skal udføres? Faget udfordrede her de studerende til at udvide deres forståelse af de sammenhænge hvori revisionens metodeapparat kan finde anvendelse.

I forhold til fagets opnåelse af de oprindelige intentioner var de afgørende observationer, at de studerende undervejs i undervisningsforløbet samt ved den endelige evaluering gav udtryk for at de fandt at faget var spændende, samt at det for nogle studerendes vedkommende havde øget deres interesse i at arbejde med intern revision fremover.

Men hvordan gik det så til eksamen, som i denne forbindelse er af afgørende betydning både for de studerende og for de fagansvarlige?

I forhold til fagets intention om at bibringe en forståelse af intern revision var det interessant at observere, at forståelsen af intern revision kræver en specifik viden. Det var med andre ord markant, at de studerende der havde gjort en aktiv indsats for at tilegne sig en forståelse af intern revisions specifikke grundlag og metoder klarede sig markant bedre end de studerende, der alene søgte at basere sig på en tilgang, der lidt firkantet kan beskrives **som "intern revision er ekstern revision udført internt i virksomheden". En anerkendelse af at intern revision baserer sig på distinkte standarder, kræver en særlig tilgang til forståelsen af virksomhedens risikoprofil, og indebærer en distinkt metode til revisionens planlægning og udførelse, er med andre ord af afgørende betydning for de studerendes færdigheder indenfor faget.**

6. Fagets fremtid

Baseret på erfaringerne fra det første forsøg er det blevet besluttet at gentage valgfaget i foråret 2014, dog med visse ændringer og forbedringer. De primære ændringer vil være at tiden afsat til gennemførelsen af øvelserne vil blive øget, ligesom det vil blive forsøgt at have en yderligere inddragelse af IIAs standarder i undervisningens diskussion af praktiske problemstillinger. Hertil kommer at IIAs lærebog fremover vil blive suppleret med et antal videnskabelige artikler, der kan tjene til yderligere at perspektivere undervisningen.

Den løbende og formelle evaluering af faget fremhævede den store betydning som inddragelsen af praksis i undervisningen har for de studerendes positive vurdering af faget.

Valgfaget vil derfor også fremover være afhængig af den betydelige indsats, som ydes fra praksis, og der skal derfor afslutningsvis lyde en stor tak til følgende interne revisorer som deltog i valgfaget i 2013:

- Claus Okholm - Nykredit
- Vibeke Aggerholm - Carlsberg
- Johan Bogentoft - PWC
- Jannie Holm - Novo Nordisk
- Carsten Højlund - ISS
- Jesper Granstrøm - PostNord

Vi takker endvidere Søren Bergh Jensen (Industriens Pension) og Ib Bentzien for deres deltagelse som censorer til eksamen.

Vidste du ?

Foreningen har sin egen gruppe på

Gruppen er kun for IIA medlemmer

På www.iaa.dk er der et link til gruppen

Det fælles banktilsyn

Af EU-koordinator
Martin Jørgensen, Folketingets EU-
oplysning

1. Det fælles banktilsyn

Et af hovedargumenterne for etableringen af bankunionen - og herunder et fælles europæisk tilsyn med bankerne i euroområdet med Den Europæiske Centralbank (ECB) som tilsynsmyndighed - har været, at bryde den negative forbindelse mellem kriser i banksektoren og belastningen af eurolandenes offentlige finanser.

Erfaringerne fra gældskrisen har vist, at tilsynet for det første ikke har været lige effektivt i alle medlemslande, samt at det har været de enkelte medlemslandes regeringer, der har været nødsaget til at stille garantier eller optage lån for at hjælpe banksektoren igennem krisen.

Denne erfaring var bl.a. grunden til, at eurolandene på et topmøde den 29. juni 2012 i en erklæring slog fast, at *"det er af afgørende betydning at bryde den onde cirkel mellem banker og stater. Kommissionen agter om kort tid at fremlægge forslag til en fælles tilsynsmekanisme på grundlag af artikel 127, stk. 6. Vi anmoder Rådet om at behandle disse forslag snarest muligt og inden udgangen af 2012"*.

Eurolandenes erklæring fortsætter med følgende ordlyd: *"Når der er oprettet en effektiv fælles tilsynsmekanisme, der omfatter ECB, for bankerne i euroområdet, vil ESM efter en almindelig afgørelse have mulighed for at rekapitalisere bankerne direkte"*.

Etableringen af det fælles banktilsyn var altså også en forudsætning for nødhjælp direkte til bankerne via eurolandenes krisefond, den europæiske stabilitetsmekanisme (ESM), uden at belaste eurolandenes offentlige finanser.

Europa-Kommissionen fremsatte forslaget til den såkaldte fælles tilsynsmekanisme den 12. september 2012, og det lykkedes for medlemslandenes økonomi- og finansministre at nå til enighed inden for den frist der blev sat i eurolandenes erklæring, idet et kompromis blev indgået på mødet den 13. december 2012.

Efterfølgende har der været forhandlinger med Europa-Parlamentet, hvor en fælles aftale blev indgået den 19. marts 2013.

Under forhandlingerne i Rådet samt i forhold til Europa-Parlamentet viste det sig vanskeligt at blive enige om bl.a. organiseringen af tilsynet (specielt behandlingen af de ikke-eurolande der ønsker at deltage i det fælles tilsyn), omfanget af ECB's direkte tilsyn samt sikring af rettigheder for de ikke-eurolande, der ikke ønsker at deltage i det fælles tilsyn.

Forordningen bag det fælles banktilsyn er faktisk ikke formelt vedtaget endnu, idet Europa-Parlamentet bl.a. vil sikre sig, at der bliver udformet en detaljeret interinstitutionel aftale mellem Europa-Parlamentet og ECB om ansvarligheds- og gennemsigtighedsbestemmelserne i forordningen.

2. Omfang

Den såkaldte fælles tilsynsmekanisme, som banktilsynet formelt bliver kaldt, er et system for finansielt tilsyn af kreditinstitutter, der består af ECB samt de kompetente nationale myndigheder i de deltagende medlemslande. Det er dog ECB der har det overordnede ansvar for at føre tilsyn med alle de anslåede 6.000 kreditinstitutter i euroområdet, dog således at tilsynet med de mindste kreditinstitutter vil blive varetaget af de nationale tilsyn inden for fælles rammer.

Tilsynet er møntet på kreditinstitutter, der i denne sammenhæng er defineret som en virksomhed, hvis aktivitet består i fra offentligheden at tage imod indskud eller andre midler, der skal tilbagebetales, samt yde lån for egen regning. Forsikringsselskaber og pensionselskaber er ikke omfattet af det fælles tilsyn.

Ved fordelingen af tilsynsopgaver mellem ECB og de nationale tilsyn skelnes der mellem kreditinstitutter der er signifikante og mindre signifikante. Tilsynet med de signifikante kreditinstitutter varetages direkte af ECB, mens de nationale tilsyn tager sig af de mindre signifikante kreditinstitutter.

Kreditinstituttet vurderes som signifikant, og altså under **ECB's direkte tilsyn, hvis én af følgende betingelser er opfyldt:**

- Den samlede værdi af instituttets eller selskabets aktiver overstiger 30 mia. euro
- De samlede aktiver i forhold til bruttonationalproduktet (BNP) i det deltagende medlemsland, hvor instituttet eller selskabet er etableret, overstiger 20 procent, medmindre den samlede værdi af aktiverne er under 5

mia. euro

- Den kompetente nationale myndighed anser et institut for at være af stor betydning for den indenlandske økonomi.

Herudover kan ECB også på eget initiativ vurdere, at et institut er af stor betydning, hvis det har etableret bankdatterselskaber i mere end ét deltagende medlemsland, og dets grænseoverskridende aktiver eller passiver udgør en betydelig del af dets samlede aktiver eller passiver. Hvis der i forbindelse med et kreditinstitut er blevet anmodet om eller modtaget direkte offentlig finansiel støtte fra eurolandenes støttefonde - fra den europæiske finansielle stabilitetsfacilitet (EFSF) eller den nye europæiske stabilitetsmekanisme (ESM) - vil kreditinstituttet også blive anset som værende signifikant.

ECB vil under alle omstændigheder føre direkte tilsyn med de tre mest signifikante kreditinstitutter i hvert af de deltagende medlemslande, og ECB vil til en hver tid kunne overtage det konkrete tilsyn med ethvert kreditinstitut uanset størrelse.

ECB kan udstede forordninger, retningslinjer eller generelle instrukser mht. de nationale myndigheders tilsynsopgaver. De praktiske retningslinjer for det operationelle samarbejde mellem ECB og de nationale tilsynsmyndigheder skal fastlægges i en fælles ramme, der vil blive offentliggjort af ECB senest seks måneder efter, at forordningen bag det fælles banktilsyn er trådt i kraft.

3. Tilsynsbeføjelser

ECB har i forbindelse med det fælles tilsyn kompetence til at udføre følgende tilsynsopgaver i relation til alle de kreditinstitutioner, der er etableret i de deltagende medlemslande:

- Udstedelse og fratagelse af autorisationer til kreditinstitutter (jvf. nedenfor)
- Vurdering af ansøgninger om erhvervelse af kvalificerede kapitalandele (dvs. erhvervelser større end 10 procent af kapitalen) i kreditinstitutter
- Tilsyn med kreditinstitutters overholdelse af kapitalkrav, likviditetskrav, gearingsmål og grænser for store engagementer samt overvågning af offentliggørelse af oplysninger om disse forhold
- Tilsyn med kreditinstitutternes efterlevelse af EU-krav om solide styringsordninger, herunder krav til egnethed og hæderlighed vedrørende de personer, som er ansvarlige for forvaltningen af kreditinstitutter, risikostyringsprocedurer, interne kontrolmekanismer, aflønningspolitik og -praksis og effektive interne kapitalkravsvurderingsprocedurer
- Udføre tilsynskontrol og hvor det er relevant stress-

tests af kreditinstitutter (i koordination med EBA).

- Varetagelse af tilsynsopgaver i forbindelse med tidlig indgriben og genopretningsplaner for kreditinstitutter som ikke opfylder eller kan forventes ikke at opfylde de gældende tilsynskrav
- Tilsyn på et konsolideret grundlag med kreditinstitutters moderselskaber, der er etableret i et af de deltagende medlemslande.

Hertil kommer såkaldte makroprudentielle opgaver (eksempelvis tiltag til modvirkning af systemiske risici såsom kapitalbuffere) samt administrativ sanktionering af eventuelle overtrædelser af reglerne. Det fælles banktilsyn har desuden beføjelser til at indsamle oplysninger, gennemføre nærmere undersøgelser samt foretage fysiske inspektioner.

De nationale tilsynsmyndigheder vil stadig være ansvarlige for de tilsynsopgaver, der ikke er overdraget til ECB, såsom forbrugerbeskyttelse, hvidvaskning, betalingstjenester samt afdelinger af banker fra lande uden for EU.

Tildeling og fratagelse af autorisation til at drive kreditinstitution

Det er den nationale tilsynsmyndighed, der ud fra kravene i den nationale lovgivning, indstiller en autorisation til godkendelse i ECB. Tilladelsen til autorisation anses for bevilliget medmindre ECB gør indsigelser inden for en tidsfrist på højst ti arbejdsdage. ECB gør kun indsigelser, hvis betingelserne for tilladelse ikke er opfyldte i henhold til den relevante EU-ret. En tilladelse til et kreditinstitut kan inddrages på ECB's eget initiativ eller på initiativ af en national tilsynsmyndighed, hvis instituttet ikke opfylder kravene i den relevante EU-lovgivning.

4. Deltagelse

Det fælles banktilsyn er i første omgang tiltænkt de 17 eurolande, men forslaget giver mulighed for, at ikke-eurolandene kan tilslutte sig tilsynet, hvis de indgår i et såkaldt "tæt samarbejde" mellem ECB og den kompetente nationale myndighed i det pågældende medlemsland.

Et sådant samarbejde indebærer, at tilsynet med kreditinstitutter i det pågældende medlemsland indgår i det fælles tilsyn, og at medlemslandet sikrer, at de nationale myndigheder overholder retningslinjer og anmodninger fra ECB, herunder tilvejebringer alle de informationer om kreditinstitutter i det pågældende medlemsland, som ECB måtte kræve. Den nationale lovgivning skal samtidig ændres, så det fremgår, at medlemslandet nationale tilsynsmyndigheder er forpligtet til at vedtage de foranstaltninger, som ECB anmoder om i forbindelse med medlemslandets kreditinstitutter.

ECB's tilsynsopgaver og beføjelser med hensyn til kreditinstitutter etableret i de deltagende ikke-eurolande sker altså gennem instrukser til de nationale tilsynsmyndigheder.

Det tætte samarbejde bliver etableret ved, at ECB vedtager en afgørelse om samarbejdet, hvis de nævnte betingelser er opfyldte. Hvis ECB efterfølgende vurderer, at betingelserne ikke længere er opfyldte, kan ECB udstede en advarsel til det pågældende medlemsland om, at det tætte samarbejde vil blive suspenderet eller afsluttet, hvis der ikke bliver rettet op på manglerne inden for 15 dage. Hvis der fortsat ikke er rettet op på manglerne 15 dage efter ECB's udstedelse af advarslen, kan ECB suspendere eller afslutte det tætte samarbejde med medlemslandet.

Det pågældende medlemsland kan også selv anmode om at ophæve det tætte samarbejde. Det kan dog tidligst ske tre år efter offentliggørelsen af ECB's afgørelse om indgåelse af det tætte samarbejde. Et nyt tæt samarbejde kan så først indgås tre år efter afslutningen af det forrige tætte samarbejde. Det tætte samarbejde kan også opsiges fra medlemslandets side i forbindelse med uenighed om et udkast til afgørelse fra tilsynsrådet. ECB kan også vælge at afslutte det tætte samarbejde, hvis et ikke-euroland er uenig i en indsigelse fra Styrelsesrådet (jvf. Afsnit 5.).

Omkring den danske tilgang til forslaget så har positionen indtil videre været, at man ønsker at se alle elementerne

i den samlede pakke vedr. bankunionen, før man vil tage stilling til dansk deltagelse i det fælles banktilsyn. Der er altså ikke på nuværende tidspunkt taget stilling til, om Danmark skal deltage i det fælles banktilsyn.

5. Organisering

ECB's øverste formelle organ, det såkaldte Styrelsesråd, har det ultimative ansvar for det fælles tilsyn med de kreditinstitutter, der føres direkte tilsyn med, samt for funktionen af tilsynet med alle kreditinstitutter omfattet af tilsynsmekanismen.

Styrelsesrådet består af centralbankdirektørerne fra de 17 eurolande samt ECB's direktion på seks personer, hvor medlemslande uden for euroområdet i sagens natur ikke er repræsenteret. Som nævnt har ét af de vanskelige punkter i forhandlingerne netop været at sikre de ikke-eurolande, der ønsker at deltage i det fælles tilsyn, en ligelig repræsentation.

Tilsynsrådet

Der bliver derfor oprettet et nyt organ i ECB – et såkaldt tilsynsråd – som skal stå for planlægningen og udførelsen af tilsynsopgaverne. Selve tilsynsrådet vil bestå af en formand og en næstformand, fire repræsentanter fra ECB samt et medlem fra hvert deltagende medlemslands nationale myndighed.

En repræsentant fra Europa-Kommissionen kan inviteres som observatør til tilsynsrådets møder.

Tilsynsrådets afgørelser træffes som hovedregel med simpelt flertal, hvor hvert medlem har én stemme.

Hvis der er stemmelighed er formandens stemme afgørende. Hvis der er tale om afgørelser i forbindelse med vedtagelse af forordninger om tilrettelæggelse eller præcisering af de nærmere ordninger for udførelse af tilsynsopgaverne, træffer tilsynsrådet afgørelsen med et kvalificeret flertal af dets medlemmer.

Som en overgangsordning indtil udgangen af 2015 vil der dog både blive anvendt et simpelt flertal samt et kvalificeret flertal ved denne type afgørelser. Tilsynsrådet understøttes af et sekretariat, der bl.a. forbereder tilsynsrådets møder.

ECB indstiller en formand og næstformand for tilsynsrådet, som skal godkendes af Europa-Parlamentet, hvorefter Rådet kan vedtage en afgørelse om udnævnelse af formanden og næstformanden. Formanden skal indstilles blandt værdige personer med erfaring inden for bankvæsen og finansielle anliggender, og må ikke være medlem af ECB's Styrelsesråd. Formanden vælges for en periode på fem år, og embedsperioden kan ikke forlænges. Næstformanden skal vælges blandt medlemmerne af ECB's direktion og afgørelsen træffes af Rådet med kvalificeret flertal.

Hvis det bliver vurderet, at formanden for tilsynsrådet ikke længere opfylder betingelserne for hvervet eller har begået alvorligt embedsmisbrug, kan ECB fremsætte et forslag om at fratage formanden embedet. Forslaget skal godkendes af Europa-Parlamentet og vedtages af Rådet med kvalificeret flertal. Næstformanden kan afsættes efter samme procedure. Europa-Parlamentet eller Rådet kan også selv henvende sig til ECB, hvis de finder, at betingelserne for at fratage formanden eller næstformanden embedet er opfyldt, hvilket ECB skal reagere på.

Det har i forhandlingerne været meget afgørende, at adskille ECB's tilsynsfunktion fra ECB's pengepolitiske rolle, hvilket bl.a. kommer til udtryk ved en skarp organisatorisk adskillelse og særskilte kommunikationsveje.

De fire repræsentanter fra ECB, der er udpeget af Styrelsesrådet til tilsynsrådet, må derfor heller ikke udføre opgaver i direkte tilknytning til ECB's pengepolitiske funktioner.

Afgørelser

Det er tilsynsrådet som udfører det forberedende arbejde i forbindelse med de tilsynsopgaver, der er overdraget til ECB. Tilsynsrådet udarbejder derfor også de udkast til afgørelser som forelægges for ECB's Styrelsesråd til endelig godkendelse. Afgørelserne anses som vedtagne,

medmindre Styrelsesrådet inden for en frist på maksimalt **10 arbejdsdage** gør indsigelser. I krisesituationer kan denne frist reduceres til 48 timer. Hvis Styrelsesrådet gør indsigelser mod et udkast til afgørelse fra tilsynsrådet skal det begrunde denne indsigelse skriftligt. Tilsynsrådet kan efterfølgende ændre afgørelsen, men Styrelsesrådet kan ikke selv ændre eller fremsætte forslag til afgørelser.

Et ikke-eurolands uenighed i en afgørelse

For at sikre en ligelig behandling af de medlemslande der ikke deltager i eurosamarbejdet – og derfor ikke er repræsenteret i Styrelsesrådet – er der indført to procedurer i tilfælde af et ikke-euroland er uenig i et udkast til afgørelse fra tilsynsrådet eller en indsigelse fra Styrelsesrådet.

Hvis ikke-eurolandet er uenig i et udkast til afgørelse fra tilsynsrådet, underretter landet senest fem arbejdsdage efter modtagelsen af udkastet til afgørelse Styrelsesrådet om sin begrundede uenighed. Styrelsesrådet skal herefter træffe afgørelse om spørgsmålet inden for fem arbejdsdage og forklare afgørelsen skriftlig for det pågældende medlemsland. Medlemslandet kan herefter anmode ECB om at afslutte det tætte samarbejde med umiddelbar virkning og vil derfor ikke være bundet af den efterfølgende afgørelse.

Hvis ikke-eurolandet er uenig i en ændring af en afgørelse som følge af en indsigelse fra Styrelsesrådet på et udkast fra tilsynsrådet, skal landet meddele det til ECB. Styrelsesrådet skal herefter inden for en frist på 30 dage udtale sig om, hvorvidt Styrelsesrådet i lyset af medlemslandets uenighed fastholder sin indsigelse eller trækker den tilbage. Hvis Styrelsesrådet fastholder sin indsigelse, kan det pågældende ikke-euroland meddele ECB, at det ikke vil være bundet af den potentielle afgørelse i forbindelse med tilsynsrådets mulige ændrede udkast til afgørelse.

ECB træffer herefter en afgørelse om, hvorvidt det tætte samarbejde med det pågældende medlemsland skal suspenderes eller afsluttes under hensyntagen til et effek-

tivt tilsyn. I forbindelse med disse overvejelser, tager ECB bl.a. hensyn til, hvorvidt en manglende suspension eller afslutning vil kunne skade den fælles tilsynsmekanismes integritet, samt om medlemslandets egne myndigheder har truffet foranstaltninger der sikrer, at medlemslandets kreditinstitutioner ikke behandles gunstigere, og at disse foranstaltninger er lige så virkningsfulde som Styrelsesrådets afgørelse.

Styringsudvalg

Tilsynsrådet skal etablere et såkaldt styringsudvalg, der er sammensat af en mindre kreds af dets medlemmer, som skal støtte rådet i dets aktiviteter. Styringsudvalget har ikke nogen selvstændige beslutningsbeføjelser. Styringsudvalget skal bestå af højst 10 medlemmer inkl. formanden, næstformanden og én yderligere repræsentant fra ECB. Sammensætningen skal sikres en rimelig balance og rotation mellem de nationale myndigheder.

Det administrative klagenævn

Der bliver også oprettet et administrativt klagenævn i ECB, der skal sikre, at de tilsynsafgørelser ECB træffer er proceduremæssigt og materielt i overensstemmelse med dette nye regelsæt for det fælles tilsyn. Klagenævnet består af fem personer samt to suppleanter der udnævnes af ECB for en periode på fem år, som kan forlænges én gang. Nævnet træffer afgørelser med et flertal på mindst tre ud af de fem medlemmer.

Klagenævnet vil kunne anvendes af enhver fysisk eller juridisk person, der ønsker en revision af en tilsynsafgørelse truffet af ECB, hvis afgørelsen er rettet til den pågældende eller berører vedkommende umiddelbart og individuelt. En anmodning om revision skal fremsendes til ECB inden for en måned efter datoen for meddelelsen af afgørelsen til den person, som fremsætter anmodningen. En anmodning om revision har ikke opsættende virkning, men Styrelsesrådet kan vælge at suspendere anvendelsen af den påklagede afgørelse.

Klagenævnet afgiver en udtalelse efter modtagelse af anmodningen om revision inden for en frist på højst to måneder efter modtagelse af anmodningen. Tilsynsrådet udarbejder herefter et nyt udkast til afgørelse under hensyntagen til klagenævnets udtalelse og forelægger straks et nyt udkast for Styrelsesrådet. Det nye udkast til afgørelse kan enten ophæve den oprindelige afgørelse, fastholde det samme indhold eller erstatte den med en ændret afgørelse. Som det gælder for andre forslag til afgørelser anses det nye forslag for vedtaget, medmindre Styrelsesrådet gør indsigelser inden for en periode på højst ti arbejdsdage.

Mæglingspanel

Endelig nedsættes der i ECB et såkaldt mæglingspanel, der skal løse uoverensstemmelser mellem de nationale tilsynsmyndigheder i de deltagende medlemslande og Styrelsesrådet i forbindelse med indsigelser fra Styrelsesrådet mod et udkast til afgørelse fra tilsynsrådet. Mæglingspanelet vil bestå af et medlem fra hvert deltagende medlemsland, som hvert medlemsland vælger blandt medlemmerne af Styrelses- og tilsynsrådet. Hvert medlem har én stemme og afgørelserne træffes med simpelt flertal.

6. Parlamentarisk kontrol

ECB skal hvert år fremlægge en rapport for Europa-Parlamentet, Rådet, Europa-Kommissionen og eurogruppen (finansministrene fra eurolandene) om varetagelsen af den fælles tilsynsfunktion. Formanden for ECB's tilsynsråd kan høres af eurogruppen i tilstedeværelse af repræsentanter fra ikke-eurolandene om udførelsen af tilsynsopgaverne. Formanden kan også høres af Europa-Parlamentets relevante udvalg.

ECB skal også besvare de spørgsmål – mundtligt eller skriftligt – som Europa-Parlamentet eller eurogruppen stiller. ECB og Europa-Parlamentet skal endvidere indgå en passende ordning om de praktiske betingelser for udøvelse af demokratisk ansvarlighed og tilsyn i forbindelse med udførelse af ECB's tilsynsopgaver. Disse ordninger omfatter bl.a. adgang til oplysninger, samarbejde i forbindelse med undersøgelser og oplysninger om proceduren for udvælgelse af formanden for tilsynsrådet.

De nationale parlamenter i deltagerlandene skal også modtage den årlige rapport fra ECB, og de har mulighed for at fremsætte deres begrundede bemærkninger til rapporten. De nationale parlamenter har også ret til at anmode ECB om skriftligt at besvare eventuelle bemærkninger eller spørgsmål vedrørende ECB's tilsynsopgaver. Endelig kan de nationale parlamenter i de deltagende medlemslande opfordre formanden, eller et medlem af tilsynsrådet, til at udveksle synspunkter om tilsyn med kreditinstitutioner i de enkelte medlemslande sammen med repræsentanter for de nationale tilsynsmyndigheder.

7. Ikrafttrædelse

Det var oprindeligt planen, at det fælles tilsyn skulle være operationelt fra den 1. marts 2014, men i forordningen bag den fælles tilsynsmekanisme fremgår det, at ECB overtager tilsynsopgaverne 12 måneder efter forordningen er trådt i kraft. Som nævnt er forordningen om det fælles banktilsyn ikke formelt vedtaget endnu, og Europa-Parlamentet forventes først at afslutte behandlingen den 10. september 2013, hvorefter Rådet også formelt skal godkende forordningen. Forordningen vil derfor tidligt

træde i kraft i løbet af september/oktober 2013, hvilket altså betyder, at ECB overtager tilsynsopgaverne til september/oktober 2014. Der er dog mulighed for, at ECB allerede efter ikrafttrædelsen af forordningen kan varetage visse opgaver – det gælder bl.a. tilsynet med kreditinstitutter der er blevet rekapitaliseret direkte af ESM.

8. Europæiske Banktilsynsmyndighed (EBA)

I tilknytning til forhandlingerne om forordningen bag det fælles banktilsyn har der også været forhandlet om en ændring af den eksisterende forordning om EBA. EBA blev oprettet i 2010 og står i dag for at udarbejde fælles regler på bankområdet samt overvåge gennemførelsen af tilsynsreglerne. Ændringen af EBA-forordningen går primært på at ændre stemmerettighederne, så det sikres, at de medlemslande der ikke deltager i det fælles tilsyn ikke kan domineres af deltagerlandene ved vedtagelse af beslutninger i EBA.

9. Bankunionen

Det fælles banktilsyn er første element i etableringen af en egentlig bankunion, der derudover omfatter en fælles afviklingsmekanisme for banker samt en eventuel fælles indskydergarantiordning. Næste trin i etableringen af bankunionen blev taget den 10. juli 2013, hvor Europa-Kommissionen præsenterede forslaget til en fælles bankafviklingsmekanisme. Afviklingsmekanismen vil omfatte alle banker i euroområdet samt banker i de ikke-eurolande, som vælger at deltage i bankunionen.

Ifølge Europa-Kommissionens forslag vil den fællesafviklingsmekanisme være suppleret af en fælles bankafviklingsfond på 55 mia. euro finansieret af banksektoren selv. De 55 mia. euro skal dog opbygges over en periode på 10 år.

Det vil være ECB, der som tilsynsførende myndighed vil meddele, når en bank i bankunionen har alvorlige problemer og skal afvikles. Det vil dog være Europa-Kommissionen der beslutter, om og hvornår en bank skal afvikles. Det kan ske på anbefaling fra en fælles afviklingsinstans bestående af repræsentanter fra ECB, Kommissionen samt relevante nationale myndigheder, hvor banken har sit hovedsæde. Afviklingsinstansen vil også forberede bankafviklingerne og definere, hvordan en bank skal afvikles - herunder hvilken rolle afviklingsfonden skal have. Afviklingsfonden vil være under den fælles afviklingsinstans kontrol.

Det vil være de nationale afviklingsmyndigheder, der under tilsyn af den fælles afviklingsinstans, skal stå for selve afviklingen af bankerne. Ved manglende overholdelse af afviklingsplanen kan den fælles afviklingsinstans rette påbud direkte til de nødlidende banker.

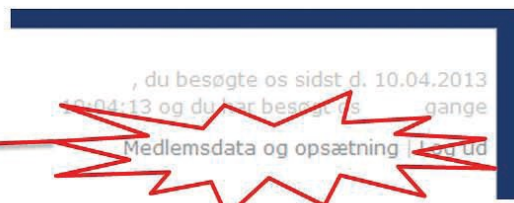
Det er planen, at EU's medlemslande skal blive enige om forslaget inden årets udgang, så det kan vedtages endeligt med Europa-Parlamentet inden udløbet af dets nuværende valgperiode i maj 2014. Den fælles afviklingsmekanisme vil herefter kunne anvendes fra januar 2015.

På www.iaa.dk kan du tilmelde dig en service, så du kan få en mail når der på hjemmesiden f.eks. oprettes en nyhed, referater eller en jobannonce

Log på www.iaa.dk og klik på dette link

Vælg herefter fanebladet "Notifikationer" og angiv hvilke hændelser du vil notificeres om via en mail

Sikring og optimering af fortsat kvalitet i den offentlige interne revision

Af Revisionschef, Ekstern lektor
CBS, Carsten Kyhnav, Forsvarsministeriets Interne Revision

Der er et naturligt og nødvendigt behov for at den interne offentlige revision til stadighed revurderer den samlede værdiskabelse af foretagne revisioner, er revisionen givende, "flytter den på noget/er revisionen med til at bringe myndigheden videre", og er revisionen med til at sikre grundlaget for rigtige regnskaber og en effektiv fremadrettet intern økonomistyring.

Hele den offentlige sektor oplever nu og i fremtiden stigende krav om en effektiv forvaltning, flere og bedre ydelser for færre offentlige midler – denne proces der over en kort periode er forstærket, og vil blive forstærket fremadrettet, vil stille naturlige skærpede krav om en stadig mere effektiv intern økonomistyring.

Den interne offentlige revision skal medvirke i denne forandringsproces, hvilket stiller krav om mere nuanceret og forbedret fokusering på den interne revisions værdiskabelse, og dermed bidrag til at nå nuværende og fremtidens krav om en effektiv offentlig forvaltning.

Det risikobillede som den interne revision møder i såvel den private som den offentlige sektor er ikke så forskelligartet, det drejer sig om at skabe værdi i forhold til forbrugte ressourcer – *value for money / opfyldelse af politiske mål gennem meningsgivende aktiviteter i forhold til tildelte økonomiske ressourcer.*

Som bekendt indeholder alle aktiviteter en økonomisk faktor, forbrug af økonomisk råderum, og i den private sfære er målet naturligt at skabe størst mulig share holder value, medens det i den offentlige sektor er størst og bedst mulig opgavevaretagelse - *aktivitet/service i forhold til de politiske fastlagte målsætninger med de til rådighed værende økonomiske ressourcer.*

I den offentlige sektor er den interne revisions risikobillede derved ganske meget lig det risikobillede der tegner sig for eksempelvis interne revisioner i den private sektor.

Det er afgørende vigtigt her at bemærke, at eksempelvis forsvaret både aflægger et udgifts- og et omkostningsbaseret regnskab, hvor sidstnævnte både indeholder en resultatopgørelse og en balance – *meget lig de eksterne årsregnskaber i den private sektor i henhold til ÅRL, det retvisende billede!*

Eksempelvis gælder det for den finansielle sektors interne revisioner at forholde sig konstruktivt kritisk i forhold til balancens aktivside - *boniteten i bankens udlån til kunder, for ikke at nævnte revision af finansielle derivater.* Som bekendt vil en lav bonitet føre til stigende hensættelser, og dermed resultatpåvirkende.

For den interne revision er det eksempelvis – i forsvaret – vigtigt, at den interne revision som relevant risikobillede også foretager revisionshandling relateret til eksempelvis materielanskaffelser, materielle anlægsaktiver, varelagre og sidst men ikke mindst forbrugte omkostninger i resultatopgørelsen.

- *forløber materielinvesteringerne som planlagt i forhold til tid, investeringens størrelse og kvaliteten af det materiel der indkøbes/investeres i m.m.*
- *værdien af anlægsaktiver, eksempelvis kampfly, fregatter og bygninger*
- *klassifikation, mængder/antal og værdiansættelse*
- *hvilke omkostninger bruges til hvilke formål.*

Er der ting/aktiviteter der ikke styres og kontrolleres, ja så kan bl.a. ovenstående eksempler på regnskabsposter med en negativ udvikling føre til forbrug af omkostninger/tildelte økonomiske ressourcer der ikke var planlagt, og derved reducere myndighedens økonomiske råderum til øvrige aktiviteter – *alt ender i fokus på den knappe faktor økonomi/penge.*

Generelt og overordnet i forhold til de interne revisioners risikobillede, ja så er der på visse områder forskel på indhold af regnskabsposter, og dermed også definerede og besluttede revisionsmål og revisionshandling, men alt i alt gælder det samme mål, nemlig at sikre et tilstrækkeligt revisionsbevis til at den interne revision kan erklære sig i forhold til:

- *et rigtigt regnskab (den offentlige sektor) og*
- *et retvisende regnskab (den private sektor, og for visse offentlige D selskaber, jf. Årsregnskabslovens pyramidemodel for aflæggelse af årsrapporter).*

Den interne revisions "værktøjskasse" indeholder på visse områder forskellige værktøjer, men generelt set drejer det sig altid om det samme

– sikre et dækkende revisionsbevis!

1. Det styrende revisionsgrundlag

Forsvarsministeriets Interne Revision gennemfører revision i henhold til indgået aftale mellem Rigsrevisor og Forsvarsministeren i henhold til § 9, stk. 1 i lov om revision af statens regnskaber mv.

Forsvarsministeriets Interne Revision udfører sin virksomhed under iagttagelse af principperne for god offentlig revisionsskik (GOR) jf. rigsrevisorlovens § 3.

De valgte revisionsmål for Forsvarsministeriets Interne Revision tager afsæt i Rigsrevisionens 4 revisionstemaer:

1. Regnskabet er rigtigt, dvs. uden væsentlige fejl og mangler
2. Der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis
3. Forsvarsministeriets Interne Revision er ved gennemgangen af årsrapporten ikke blevet bekendt med forhold, der giver anledning til at konkludere, at oplysningerne om mål og resultater i årsrapporten ikke er dokumenterede og dækkende
4. Forsvarsministeriets Interne Revision er ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver anledning til at konkludere, at forvaltningen på de områder, revisionen har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

2. Interne processer i Forsvarsministeriets Interne Revision til opnåelse af værdiskabende revision

Som bekendt skabes den bedste viden og værdi ofte over tid, og Forsvarsministeriets Interne Revision har over tid til stadighed søgt at udvikle og forfine indhold og processer bag de enkelte revisionsmål for den løbende revision, og herunder også i forhold til årsregnskabsrevisionen.

Værdiskabelse gennem den løbende revision

Udvælgelsen af revisionsmål til den løbende revision tager sit afsæt i en gennemarbejdet strategisk analyse, sædvanligvis udarbejdes denne i december/januar, hvor grundstenen er den enkelte revisors viden om den konkrete myndighed, skabt primært gennem tidligere revisioner – *viden opsamles bl.a. gennem de løbende revisioner.*

Endvidere drøftes udkast til de strategiske analyser med pågældende myndighed, hvor synspunkter er genstand for overvejelser, og den endelige strategiske analyse søges gennem konkret dialog at være et fælles indtryk af væsentlighed og risiko for den enkelte myndighed i revisionsperspektiv.

Forsvarsministeriets Interne Revision har på et relativt tidligt tidspunkt dannet sit indtryk af de kommende revisionsmål for den løbende revision, men gennem dialog med pågældende myndighed tilføres yderligere ønsker/viden til den interne revision, og derved vil valg af endelige revisionsmål og – handlinger have et større fælles værdigrundlag for de efterfølgende revisioner.

Gennem fælles dialog med myndigheden og den interne revision om væsentlighed og risiko for den konkrete myndighed, og med en naturlig viden om og respekt for den interne revisions opgaver, er grundlaget tilstedede for at de valgte revisionsmål kan skabe en bedre værdiforståelse/-skabelse for myndigheden

– målet for den interne revision er ikke at skabe egen tilfredshed, men derimod at bidrage til en effektiv opgavevaretagelse, en effektiv og dynamisk intern økonomistyring, og sidst men ikke mindst rigtige regnskaber for myndigheden.

Med henblik på at sikre det bedst mulige resultat af den løbende revision planlægges den konkrete revision i god tid, og myndigheden adviseres min. 4 uger skriftligt om revisionsmål- og – handlinger, ønsker til levering af revisionsmateriale, udpegning af kontaktpersoner og oplysning om det faktiske revisionstidspunkt.

Alle løbende revisioner indeholder et opstartsmøde, og en foreløbig mundtlig afrapportering af resultatet af den gennemførte løbende revision – *revisionschefen deltager i størst mulig udstrækning i opstartsmøder og den mundtlige foreløbige afrapportering ved revisionens afslutning.*

For den løbende revision gælder derfor, at målet for størst mulig værdiskabelse bedst realiseres gennem en stram og tæt planlægning af processen - strategisk analyse, opsamling af tidligere revisionsresultater og inddragelse af myndigheden – og *med en åben dialog og inddragelse af myndigheden, såvel ved planlægningen af revisionsmål som ved revisionens gennemførelse.*

Som tidligere anført skabes den bedste værdi og viden ligeledes sædvanligvis over tid, tillægges her endvidere en åben og konstruktiv dialog med den reviderede myndighed, så vil det øge værdiskabelsen for alle involverede parter – *vi har et fælles mål om effektiv opgavevaretagelse.*

se, en effektiv og dynamisk intern økonomistyring og rigtige regnskaber!

Værdiskabelse gennem årsregnskabsrevisionen

Den interne revision er i forbindelse med årsregnskabsrevisionen mere "låst" i sine revisionshandlinger i forhold til den konkrete regnskabspost, men også her er det vigtigt for den interne revision og den reviderede myndighed, at årsregnskabsrevisionen i videst muligt omfang skal være værdiskabende – *gennem årsregnskabsprocessen læres til fremtidig korrekt varetagelse af den eksakte regnskabspost.*

Værdiskabelsen gennem årsregnskabsprocessen søges skabt gennem en god og meningsgivende planlægning, en klar tidsplan, materialeplan, hvad skal der til for at skabe et revisionsbevis for den interne revision, og sidst men ikke mindst en effektiv møde- og kommunikationsstruktur.

Den interne revision skal sikre, at den reviderede myndighed får viden om, og forståelse for, hvorfor den interne revision har en planlægning som den har, behovet for det skitserede revisionsmateriale og det fælles mål – rigtige regnskaber.

Forsvarsministeriets Interne Revision planlægger årsregnskabsrevisionen i god tid, og der afholdes arbejds-møder ved udgangen af årets 3. kvartal med de myndigheder der skal levere i forhold til de konkrete regnskabsposter – *fuld klarhed over, hvad den interne revision ønsker af materiale og tidspunkter er afgørende for en vellykket årsregnskabsproces.*

3. Sammenfatning

Mange års arbejde med interne revisioner har bibragt mig den vurdering, at en fælles viden om, forståelse for og respekt for hinandens arbejde giver den bedste værdiskabelse for alle involverede parter.

Planlægningen af såvel den løbende som årsregnskabsrevisionen er afgørende, vær i god tid, sikre sig at der er respekt for og forståelse for det fælles mål for de involverede parter - *det bedste resultat realiseres gennem en dialogbaseret proces.*

Læringen over tid har vist og dokumenteret, at myndighederne prioriterer kvalitet i den interne økonomistyring og forvaltning af offentlige midler med stigende ledelsesbevågenhed, og dermed møder den interne revisor en langt større forståelse og sparring hos den enkelte myndighed.

Udviklingen stiller anderledes og større krav til den interne revisor, idet udgangspunktet for den interne revision nu som før er revision, men også i langt større udstrækning sparring om konkrete revisions- og økonomistyringsmæssige problemstillinger

– myndighederne vil have mere end revision, de vil også have sparring og dermed vidensdeling i bred forstand, vi skal møde denne udfordring gennem udvikling og yderligere professionalisering af den interne revision.

Revisionen er en struktureret proces "det er ikke science", det udføres af mennesker, for mennesker, og da det baserer sig på historien, ja så skal værdiskabelsen komme fra historien til fremtiden – det skal give mening!

FORSVARSMINISTERIETS
INTERNE REVISION

Ny bekendtgørelse om revisionens gennemførelse i finansielle virksomheder mv.

Af afdelingsdirektør
Peer Højlund, Nykredit

Finanstilsynet har den 21. august 2013 udsendt ny revisionsbekendtgørelse. Bekendtgørelse har virkning for regnskabsår påbegyndt den **1. januar 2013** eller senere.

I modsætning til de senere års få og små ændringer er der denne gang tale om en mere omfattende ændring af bekendtgørelsen. De foretagne ændringer er bl.a. et resultat af arbejdet i det såkaldte erklæringsprojekt, der med deltagelse af IIA og FSR bl.a. har haft til formål, at skabe en mere logisk sammenhæng mellem krav i ledelsesbekendtgørelserne og krav til oplysninger og konklusioner ifølge revisionsbekendtgørelsen.

I et forsøg på at øge overskueligheden har jeg opdelt ændringerne i fire kategorier, der vil blive særskilt gennemgået og kommenteret i artiklen, herunder: 1) tilpasning af bekendtgørelsens struktur, 2) tilpasning af den anvendte terminologi, 3) tilføjelse og sletning af krav samt 4) kommentarer til det nye bilag 2 – "Beskrivelse af revisors arbejdshandlinger".

Som en service for de revisionsafdelinger der anvender IIA's templates for revisionsplan, funktionsbeskrivelse, revisionsaftale mv. kan det oplyses, at der i løbet af efteråret er planlagt en ajourføring af dokumenterne i overensstemmelse med den nye revisionsbekendtgørelse. Meddelelse herom vil fremgå af IIA's hjemmeside.

1. Tilpasning af bekendtgørelsens struktur

Som det ofte er tilfældet når Finanstilsynet udsteder nye bekendtgørelser, har tilsynet også denne gang benyttet lejligheden til at flytte lidt rundt på bestemmelserne med det formål, at skabe en mere logisk struktur i bekendtgørelsen.

Særligt er bekendtgørelsens kapitel 2 påvirket af omflytninger, med eksempelvis tilføjelse af et underafsnit ved-

rørende "Opsummeringer" ligesom afsnittene "Oplysninger" og "Erklæringer" i den tidligere bekendtgørelse nu er samlet i et afsnit "Generelle konklusioner og oplysninger".

Disse redaktionelle omflytninger medfører naturligvis i sig selv ikke nye arbejdsopgaver, men vil dog medføre et behov for ajourføring af standardtekster i en række af de dokumenter der udarbejdes af intern og ekstern revision, herunder primært protokollater, funktionsbeskrivelse, revisionsaftale og revisionsplan.

2. Tilpasning af den anvendte terminologi

På en række områder kan ændringerne i revisionsbekendtgørelsen henføres til tilpasninger af den anvendte terminologi.

For det første er begrebet "årsrapport" nu konsekvent erstattet med "årsregnskab", ligesom formuleringen "den udførte revision" er erstattet med "arten og omfanget af de udførte revisionsarbejder".

Endvidere er der, nok som det væsentligste, foretaget en gennemskrivning af dokumentet så begreberne "oplyse" og "konkludere" anvendes konsistent, mens begreberne "**bekræfte**" og "**erklære**" ikke længere benyttes.

Finanstilsynet skriver i høringsbrevet, at årsagen herfor bl.a. er et behov for at tydeliggøre, at "erklæringerne" afgivet af revisor til bestyrelsen via revisionsprotokollen i henhold til revisionsbekendtgørelsen ikke er erklæringer i erklæringsbekendtgørelsens forstand, idet de afgives i et to-parts forhold mellem revisor og bestyrelsen.

"Erklæringer" i medfør af revisionsbekendtgørelsen skal derfor ikke leve op til erklæringsbekendtgørelsens formkrav om eksempelvis beskrivelse af modtager, ansvarlige parter, kriterier og udført arbejde mv., hvorfor begrebsforvirringen er forsøgt afhjulpet, ved i stedet at anvende begrebet "konklusioner". Til gengæld er de bestemmelser fra erklæringsbekendtgørelsen, som "konklusioner" skal leve op til, i stedet specifikt indarbejdet i den nye bekendtgørelse. Det ses eksempelvis i §2, hvor bestemmelserne om hvornår der skal tages forbehold og gives supplerende oplysninger er hentet fra erklæringsbekendtgørelsen.

Herudover er der sket mindre tilpasninger af terminologien, som ikke nærmere vil blive gennemgået.

3. Tilføjelse af nye og sletning af tidligere krav

Ingen ny bekendtgørelse uden tilføjelse af nye krav. Det skal dog retfærdigvis nævnes, at der også i et vist om-

fang er foretaget sletning af tidligere krav. Tilføjelse og sletning af krav kræver naturligvis revisors særlige opmærksomhed.

I nedenstående skema har jeg oplistet de mest materielle ændringer fra den seneste bekendtgørelse til bekendtgø-

relsen af 21. august 2013. I skemaet har jeg undtaget ændringer som følge af tilpasning af struktur eller terminologi, omtalt under afsnit 1 og 2. I skemaets yderste højre kolonne er for de væsentligste ændringer anført en kort beskrivelse af ændringernes konsekvens.

Oversigt over ændringer

Reference	Beskrivelse af ændring	Konsekvens af ændring
§5 stk. 2	<p>Om den eksterne revisions protokol:</p> <p>Der er foretaget følgende tilføjelse (markeret med fed tekst):</p> <p>"I protokollatet vedrørende årsregnskabet skal der redegøres for arten og omfanget af de udførte revisionsarbejder og konklusionen herpå. Derudover skal arbejdsdelingen mellem intern revision og ekstern revision omtales.</p>	<p>Tilføjelsen skal ses i sammenhæng med bestemmelsen i (ny bekg. §24) om, at det er en forudsætning for påtegning af årsregnskabet, at intern revision har deltaget i revisionen af de væsentlige og risikofyldte områder.</p> <p>Omtalen skal alene foretages i ekstern revisions protokollat vedrørende årsregnskabet.</p>
§6	<p>Om den eksterne revisions protokol:</p> <p>Ny bestemmelse indsat:</p> <p>"Redegørelserne efter §§7-14 og §§33 - 47 kan fremgå af et særskilt protokollat i revisionsprotokollen benævnt "Protokollat med Finanstilsynets særlige rapporteringskrav til revisionen af årsregnskabet". I givet fald finder denne bekendtgørelses bestemmelser for protokollatet vedrørende årsregnskabet tilsvarende anvendelse på dette protokollat. Det særskilte protokollat skal underskrives af de samme eksterne revisorer og revisionschefen, og afgives pr. samme dato som protokollatet, der afgives i medfør af §5.</p>	<p>Ekstern revision gives mulighed for (men det er ikke et krav) at samle redegørelser efter bekendtgørelsen i et særskilt protokollat til bestyrelsen.</p>
§7 stk. 2 og 3	<p>Om opsummering af Finanstilsynets påbud:</p> <p>Der er foretaget følgende tilføjelse (markeret med fed tekst):</p> <p>I et særskilt afsnit i protokollatet vedrørende årsregnskabet skal den eksterne revision gengive en af virksomheden udarbejdet oversigt over samtlige påbud (jf. stk. 2) og påtaler og risikoplysninger (jf. stk. 3), som Finanstilsynet har afgivet i regnskabsåret ...</p> <p>... Den eksterne revision skal gennemgå den af virksomheden udarbejdede oversigt og oplyse om bemærkninger hertil, herunder revisors stillingtagen til efterlevelsen af påbud.</p>	<p>Tidligere skulle ekstern revision opsummere samtlige påbud samt anføre sin stillingtagen hertil.</p> <p>Fremadrettet kræves, at ekstern revision gengiver en oversigt udarbejdet af instituttet, fremfor selv stå for at sikre korrekt opsummering. Fortsat krav om ekstern revisors stillingtagen til efterlevelsen.</p> <p>Ændringen får alene konsekvens for ekstern revisions protokollat vedrørende årsregnskabet.</p>

Øversigt over ændringer (fortsat)

Reference	Beskrivelse af ændring	Konsekvens af ændring
<p>§11</p>	<p>Om administrativ og regnskabsmæssig praksis:</p> <p>Ny bestemmelse indsat:</p> <p>§11, stk. 1, nr. 2 (konkludere hvorvidt) "den eksterne revision er blevet bekendt med forhold, der er i strid med kravene i lovgivningen vedrørende finansielle virksomheder og foreninger, herunder §71 i lov om finansiell virksomhed og den i medføjer heraf udstedte bekendtgørelse om ledelse og styring og §35 i lov om investeringsforeninger mv. og den i medføjer heraf udstedte bekendtgørelse om ledelse og styring"</p> <p>Og følgende UDGÅR:</p> <p>Tidl. §6, stk. 1, nr. 1, litra b) der i virksomheden føres kontrol med virksomhedens beholdning af værdipapirer og lignende,</p> <p>Tidl. §6, stk. 1, nr. 1, litra c) bogf. er tilrettelagt på en sådan måde, at den kan danne grundlag for indberetninger, der skal foretages til Finanstilsynet, og</p> <p>Tidl. §6, stk. 1, nr. 1, litra d) den eksterne revision er blevet bekendt med forhold, der er i strid med kravene i lovgivningen vedrørende finansielle virksomheder og foreninger.</p>	<p>De tidligere bestemmelser i §6, stk. 1 nr. 1, litra b, c og d, er erstattet med krav om en samlet konklusion (af ekstern revision) på instituttets overholdelse af FIL §71 og ledelsesbekendtgørelserne. Kravet skal ses i sammenhæng med det nye bilag 2, hvor Finanstilsynet har oplyst de arbejds handlinger revisor forventes at have udarbejdet for at afgive denne konklusion.</p> <p>Bestemmelsen stiller, alt andet lige, større krav til strukturering og dokumentation af arbejdet forbundet med at påse, at instituttet lever op til kravene i §71 og ledelsesbekendtgørelserne.</p>
<p>§14</p>	<p>Om engagementer med nærtstående parter:</p> <p>Der er foretaget følgende tilføjelser:</p> <p>1) Hvorvidt de af bestyrelsen bevilgede engagementer til og modtagne sikkerhedsstillelser fra bestyrelsesmedlemmer eller direktører samt virksomheder, hvori disse er direkte eller indirekte besidder af en kvalificeret andel, direktører eller bestyrelsesmedlemmer ...</p> <p>2) Hvorvidt den finansielle virksomhed har engagement med erhvervs virksomheder hvor ansatte af bestyrelsen eller andre ansatte i den finansielle virksomhed deltager i ledelsen eller driften af disse, jf. §80, stk. 1,2 og 8, 2. pkt., i lov om finansiell virksomhed</p>	<p>Der er alene tale om præciseringer.</p>

Oversigt over ændringer (fortsat)

Reference	Beskrivelse af ændring	Konsekvens af ændring
§33	<p>Særbestemmelser for pengeinstitutter (tidl. §23):</p> <p>Ny bestemmelse indsat:</p> <p>Stk. 1, nr. 2: "gengive en af virksomheden udarbejdet oversigt over antal efterbevillinger via bestyrelsen i regnskabsåret samt ledelsens kommentarer til antallet af efterbevillinger. Oversigten skal tillige indeholde oplysning om antallet af bevillinger fra bestyrelsen i alt i regnskabsåret.</p> <p>Og følgende bestemmelse UDGÅR:</p> <p>Tidl. §23, stk. 1, nr. 2: om pengeinstituttet kan beregne den enkelte indskyders og investors dækkede aktiver.</p>	<p>Den ny bestemmelse får konsekvens i protokollatet vedrørende årsregnskabet, hvor gengivelsen skal fremgå.</p> <p>Endvidere udgår krav om erklæring om, at instituttet kan beregne den enkelte indskyders og investors dækkede aktiver. Dette kan umiddelbart synes ulogisk, idet samme krav er bibeholdt vedrørende realkreditinstitutter, jf. §36, stk. 1, nr. 5.</p>
§34	<p>Om pengeinstitutters 10 største engagementer:</p> <p>Der er foretaget følgende tilføjelse til kravene vedr. oversigten over de 10 største engagementer (markeret med fed tekst):</p> <p>"Øvrige betydelige engagementer, såfremt disse efter pengeinstituttets eller revisors vurdering giver anledning til bemærkninger over for bestyrelsen, eksempelvis på grund af særlige risici, store nedskrivninger eller andet."</p>	<p>I bilag 2 har tilsynet uddybet hvad der ligger i bestemmelsen. Udover de 10 største engagementer, skal oversigten også indeholde engagementer, hvor instituttet (eller revisor) vurderer, at der er forhøjet risiko for væsentlige tab. Eksempelvis engagementer med forholdsvist store nedskrivninger, eller engagementer med svaghestegn, hvor væsentlige dele af engagementet ikke er dækket af sikkerheder.</p> <p>Bestemmelsen må, alt andet lige betyde, at tilsynet forventer, at oversigten fremadrettet indeholder flere end blot de 10 største engagementer.</p>

4. Nyt bilag 2 – "Beskrivelse af revisors arbejdshandlinger"

Den store nyskabelse i den nye revisionsbekendtgørelse skal findes i det nye bilag 2, "Beskrivelse af revisors arbejdshandlinger".

Baggrunden for bilaget er bl.a., at Finanstilsynet som led i sit tilsyn har erfaret, at der har været store forskelle i omfanget af det arbejde, der er udført i de enkelte institutter under tilsyn, som grundlag for de "erklæringer" (nu oplysninger eller konklusioner) der afgives i henhold til revisionsbekendtgørelsen.

Ud fra et ønske om at mindske forventningskløften, har Finanstilsynet i det nye bilag 2 angivet de arbejdshandlin-

ger, som Finanstilsynet forventer, at revisor har udført. Igennem hele processen med arbejdet med den nye revisionsbekendtgørelse og helt frem til høringsudkastet blev bilag 2 benævnt "Beskrivelse af revisors **minimums**arbejdshandlinger".

Titlen er i den endelige bekendtgørelse ændret til "revisors arbejdshandlinger", hvilket skal understrege, at bilaget ikke skal opfattes som en udtømmende liste over handlinger. I såvel Finanstilsynets høringsbrev og i den indledende tekst til bilag 2 understreges da også, at revisors arbejde, uanset arbejdshandlerne nævnt i bilag 2, under alle omstændigheder skal udføres under hensyntagen til god revisionskik. Revisor er dermed, som hidtil, forpligtet til at vurdere arten og omfanget af de arbejdshandlinger der skal udføres, herunder behovet for even-

tuelle yderligere handlinger end dem, der er beskrevet i bilag 2.

Bilaget er ganske omfangsrigt og består af 85 særskilte punkter.

Ved nærlæsning bliver det klart, at ikke alle punkter bringer lige meget konkret information om hvilke revisions handlinger, der skal udføres (uddybes nedenfor). Samlet er det dog min vurdering, at det nye bilag, alt andet lige, giver en større indsigt i Finanstilsynets forventning til revisionsarbejdet, hvorfor det nye tiltag skal hilses velkommen.

Jeg skal ikke gennemgå samtlige punkter i detaljer, men vil blot knytte en kommentar til nogen enkelte:

Punkt 21 – 34: Disse punkter er i vidt omfang gengivelser af krav fra bekendtgørelserne om ledelse og styring (§71-bekendtgørelserne). Punkterne er formuleret, så de alene gengiver de krav der er til instituttets bestyrelse, f.eks. at der skal vedtages politikker for områderne kredit, markedsrisiko, likviditet, operationelle risici osv., men angiver ikke de revisorhandling, der er forbundet hermed. Dem skal revisor altså selv tænke sig til.

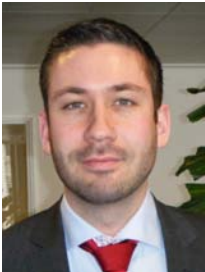
Punkt 44 - 46: Med disse punkter har Finanstilsynet ønsket at tydeliggøre forventningen til revisors indsats vedrørende revision af solvens. Det er Finanstilsynets opfattelse, at revisors arbejdshandlinger, i forbindelse med at påse at instituttets anvendelse af going-concern forudsætning er korrekt, bør indeholde en række arbejdshandlinger vedrørende solvensopgørelsen. Arbejdshandlingerne omfatter bl.a. indledende vurdering af virksomhedens solvens og økonomiske situation og herudfra fastlæggelse af mængde og dybde af det arbejde, der skal udføres med henblik på gennemgang og vurdering af ledelsens forudsætninger for opgørelse af solvensbehovet. Revisionen skal bl.a. omfatte en stikprøvevis efterprøvelse af opgørelsen af solvensbehovet, herunder efterprøvelse af indre talmæssige sammenhænge samt vurdering af om solvensbehovet er opgjort under hensyntagen til kravene i bekendtgørelsen om kapitaldækning henholdsvis bekendtgørelsen om solvens og driftsplaner for forsikrings selskaber.

Endvidere er der på en lang række punkter tale om præciseringer af, hvad Finanstilsynet forventer at revisor i gennemgang har fokuseret på, eksempelvis ved revision af forretningsgange, herunder punkt 41 (om koncerninterne transaktioner) og punkt 49 og 50 (om gruppevis og individuelle nedskrivninger), for blot at nævne nogle få.

En lang række af de punkter der fremgår af bilag 2 vil, formentlig for de fleste, allerede være en del af revisionsarbejdet i dag. Dog vil det, formentlig også for de fleste, kræve et større forarbejde at skabe sig et overblik over lige præcis hvilke punkter, der allerede er en del af revisionsarbejdet, og hvilke der eventuelt mangler. Samtidig bør det vurderes, om dokumentationen for revisionsarbejdet vedrørende de enkelte punkter er tilstrækkelig. Det vil i alle tilfælde være en god ide hurtigst muligt at få skabt sig dette overblik, da bekendtgørelsen allerede er gældende for virksomheder med regnskabsår, der er påbegyndt 1. januar 2013 eller senere.

Adapting the Audit Risk Model to Assurance Engagements in General

*Af Audit Manager
Tobias Zorde, Nordea*

1. Introduction

The Audit Risk Model (ARM) is the pivotal point of the risk based audit methodology. The power of the ARM is that it captures the whole audit process as a function of audit risk in an abstract, general, and simple equation:

$$AR = IR \times CR \times DR$$

The ARM helps us to plan our audit strategy taking into consideration the expected level of provided assurance, the inherent risk of the audit subject matter, and the reliance of the control processes mitigating this risk. Without a proper audit strategy – the audit will almost certainly be inefficient and in worst case – ineffective. In the International Standards of Auditing (ISA), the ARM constitutes the abstract core of the whole framework.

The trouble is, then, that the language enveloping the model, found in ISA, is developed particularly in the service of one certain type of audit – namely the audit of financial statements. Thus, at first glance, the model

would seem inappropriate for assurance engagements in general and is only loosely referred to in the realm of operational auditing.

The main arguments against adapting the ARM in assurance engagements in general are these:

1. The ARM only applies to financial statement audits
2. The natures of assurance engagements in general are so many faceted that a model covering them all would have to be so abstract, that it would lose its meaning.

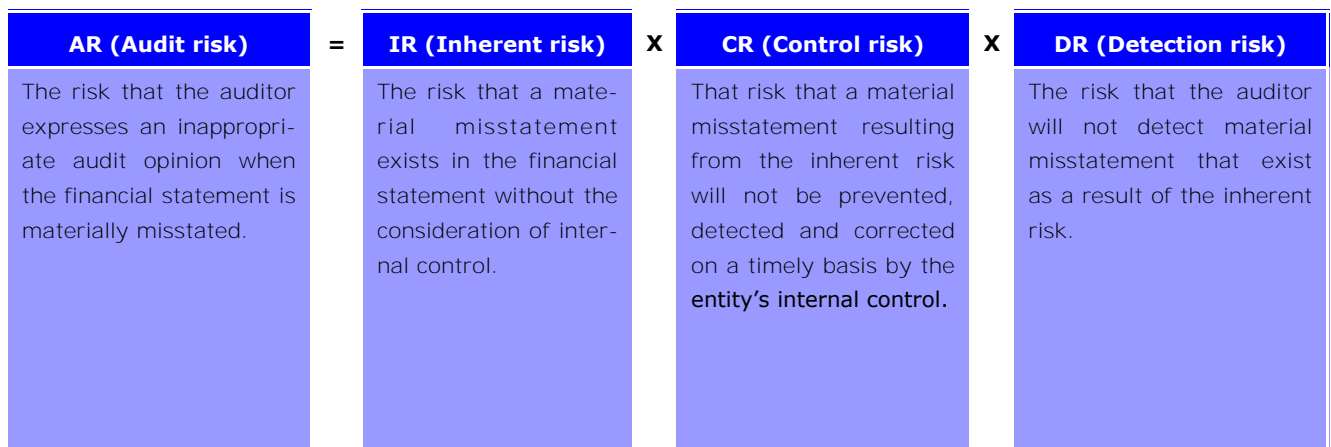
It should be emphasized that argument no. 1 is based upon the misunderstanding, that ISA has ownership of the terminology surrounding the ARM. The validity of argument no. 2 must, however, be addressed before any attempts to adapt the ARM to assurance engagements in general are made.

The objective of this article is to rid the ARM of the language in ISA pertaining to the audit of financial statements and substitute it with a general assurance vocabulary. The means to do this will be to, firstly, revisit the definition of an audit and, secondly, attempt to break down assurance engagements in to main categories.

The reason for identifying main assurance categories is in recognition of argument no. 2. Rather than adapting the ARM to a single version covering all types of engagements, it will be demonstrated how to employ it with regard to the particular type of audit.

2. The ARM as Found in the International Standards of Auditing

Let us first take a quick look at how the ARM is employed in the audit of financial statements. The function is defined as follows:

The short story of any audit methodology employed to offer an opinion on a financial statement is as follows.

1. AR is equal to the inverse level of assurance required which is given in ISA. The desired level of assurance of a financial statement audit is defined as **“reasonable” or “high”, wherefore the audit risk must be “low”. Sometimes the audit risk is quantified as 5%**
2. In order to reduce the audit risk to 5%, the auditor must understand the risks inherent to the business, IR. IR is out of the auditors hands – it cannot be reduced by the auditor to reach the required level of assurance
3. The auditor must understand the control processes employed by the business to reduce IR. However – to reduce AR, the auditor must test if the controls are operating effectively. If none of the controls are operating effectively, CR is set to 100%. If the controls are operating effectively, CR and AR is reduced accordingly
4. Regardless of whether the controls are operating effectively, further testing is always necessary to reduce AR to 5% due to the inherent limitations in manual control processes. Therefore, the auditor must employ substantive procedures on the audit subject matter to reduce DR thus reducing AR the final notch. The auditor will adjust the extent of substantive procedures according to how much residual AR is left subsequent to determining CR.

The mere fact that the whole audit process can be captured in four steps by merit of the ARM demonstrates its comprehensive application value. What also becomes evident, however, is that an unformatted ARM from this form is useless in any other assurance engagement than the audit of a financial statement.

First of all the definition of AR, IR, CR, and DR is hinged upon the financial statement and a notion of materiality. Furthermore, it implicitly refers to a system of measurement that the financial statements must live up to in order to be free from material misstatement. The desired

level of assurance is also *assumed* to be “high”.

Finally it is assumed, that the audit subject matter is historical data resulting from a 12 month cycle of control processes. All these assumptions stand in the way of adapting the ARM to assurance engagements in general and must be addressed by substituting them with general terms. Ironically, this is most easily done by returning the framework ISA is based upon.

3. The Definition and Objective of an Assurance Engagement

ISA is based upon the “International Framework for Assurance Engagements”. This framework, in turn, is based upon the ARM and is designed to apply to assurance engagements in general. Although it does not get the job done entirely, it does offer very usable concepts and definitions on the road to achieving a complete adaptation of the ARM. An assurance engagement is defined as:

“An engagement in which a practitioner expresses a conclusion designed to enhance the degree of confidence of the intended users other than the responsible party about the outcome of the evaluation or measurement of a subject matter against criteria.”

This general definition operates with three core concepts: subject matter, outcome, and criteria. The outcome is a hypothesis about the subject matter meeting certain criteria.

The outcome is what the auditor expresses a conclusion about. Two examples are offered in the framework – here given in a shortened version:

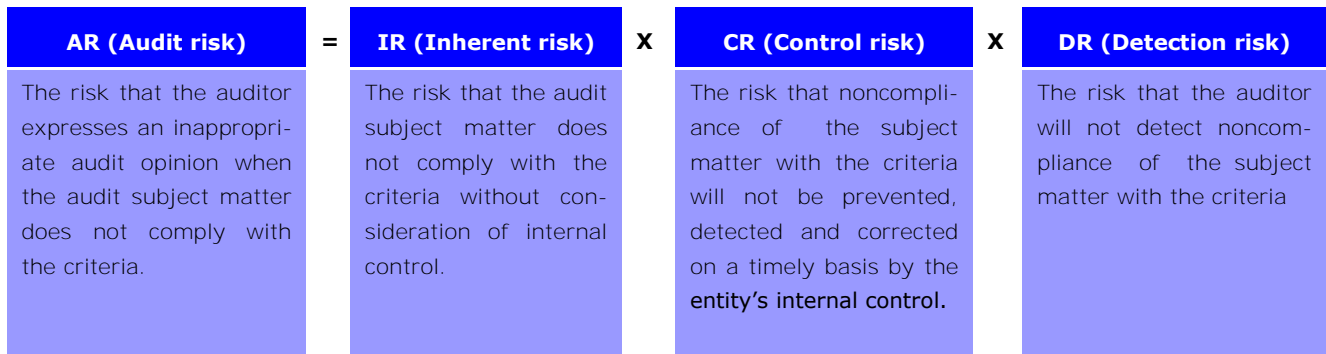
- a. The financial statement gives a fair representation of **the entity’s financial position, performance, and cash flows**
- b. The control process is effective.

These two examples can be deconstructed as a function of the core concepts as follows:

	Outcome	Subject matter	Criteria
Example a)	The financial statement gives a fair representation of the entity’s financial position, performance, and cash flows.	The financial statement	The term “fair representation” – i.e. a reporting framework such as IFRS.
Example b)	The control process is effective.	The control process	The term “effective”. From a holistic perspective, the term could refer to i.e. the COSO framework. The criteria must, however, be specified according to the nature of the assurance engagement.

The auditor’s job, then, is to test whether the subject matter complies with the criteria in accordance to the outcome and offer a conclusion. The extent of the testing depends upon level of IR and the desired level of assurance.

By identifying the core concepts we are equipped to adapt the ARM tentatively:

We have rinsed the language of the term “financial statement”. We have also removed the implicit criteria reference to reporting standards such as IFRS. Finally we have also removed the concept of materiality. What we in fact have done here is to insert general terms in the ARM on an assurance engagement of the same general type as the audit of a financial statement.

This means that the tentative version of the ARM could be applied to any assurance engagement where the structure of the outcome is similar to the one in the audit of a financial statement.

Upon further inspection it does, however, become obvious that this version of the ARM is not suitable for all types of assurance engagements. For example this would be the case in an instance where the outcome is an assertion about the effectiveness of a control process. In this case it would seem that relationship between IR and CR becomes rather obscure. IR would be defined as “the risk of the control process *not* being effective without consideration of internal control” and CR would be defined as “the risk that the ineffectiveness of the control process would not be caught by... well itself”. And this obscurity does not even address the fact that DR, in essence, is meaningless, because there is no data upon which the substantive procedures can be applied, when the subject matter is not a process output but the process itself.

The point is – while the tentative ARM might function for a certain type of assurance engagements, it certainly does not apply to all. Further work is required.

4. Categorization of assurance engagements

The first step of understanding why the tentative ARM did not apply to the audit of a control process is to understand what separates it from the type of assurance engagement it *does* apply to.

The example used has been the audit of a financial statement. A number of traits can be subscribed to such an audit. The clearly defining traits that separate it from other types of assurance engagements are:

- The subject matter is the historical output of a number of control processes
- Criteria regard the nature of the historical output.

In other words, the outcome is a hypothesis about what has happened within a certain period. *Inherent* in this hypothesis may lie *another* hypothesis about the effectiveness of the control processes that produce the output. We will call this type of assurance engagement an *output based engagement*. In an *output based engagement* the auditor may choose to reduce some of the audit risk by understanding and testing the control processes. Ultimately though, if the desired level of assurance is high, the auditor must perform additional substantive procedures gathering on the process output itself.

Now let us have a look at the audit defining traits of an audit of a control process. The outcome of such an audit is defined as “an assertion about the effectiveness of a control process”. Effectiveness is – per definition – measured in the ability to reach a goal. What is this goal then?

A business operates towards achieving its strategic objectives. These objectives are subject to numerous risks. The risks are identified by the business and met with various risk responses. One of these responses may be to reduce the risk by means of a control process. The goal of a control process, then, is to reduce the risk of adverse

effects on the achievement of the strategic objectives to an acceptable low level – a residual risk. In light of this definition, the outcome of a control process audit can be reformulated to:

An assertion about the ability of a control process to reduce the risk of adverse effects on strategic objectives to an acceptable residual risk

We will call this type of assurance engagement a **process based engagement**. In order for the ARM to make sense, we must adjust the way we define the elements of the audit:

Process based engagement	
Outcome	The control process reduces the risk of adverse effects on strategic objectives to an acceptable residual risk.
Subject matter	The control process
Criteria	<p>The assessment of IR includes all significant risks of adverse effects on the strategic objectives in question.</p> <p>The control process is designed properly to reduce IR to the residual risk specified by management.</p> <p>The control process is operating effectively.</p>

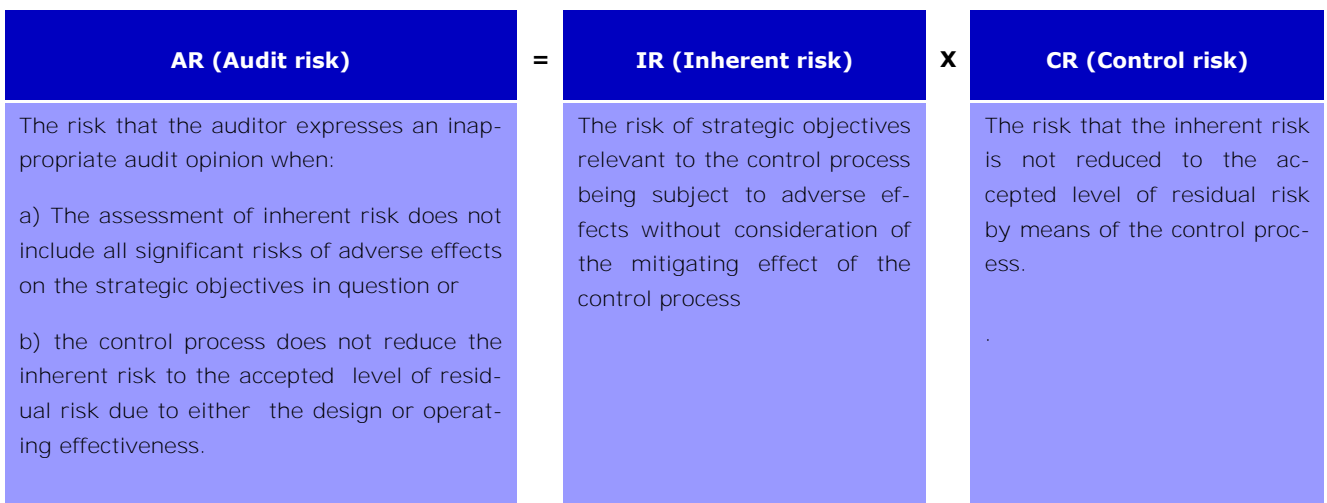
The significant differences to the **output based engagement** now become visible.

- Whereas the **output based engagement** is retrospective, the **process based engagement** is prospective – a strategic tool to manage risk going forward
- Because the **process based engagement** is prospective, DR (and AR) cannot be reduced by performing substantive procedures. Substantive procedures are applied on process output, which is not the subject matter of the audit in a **process based engagement**
- Whereas the criteria in the **output based engagement** exclusively pertain to the subject matter, the criteria in the **process based engagement** must be split between those that pertain to IR and those that pertain to the subject matter
- In the **process based engagement**, AR must be split between the criteria that pertain to the subject matter and the criteria that pertain to the assessment of IR
- In the **output based engagement** IR is defined as the risk that the audit subject matter does not comply with the criteria without consideration of internal control. In the **process based engagement** the subject matter cannot be used in the definition of IR because the subject matter is the control process itself.

With these points being made, we are ready to formulate an ARM suitable to a **process based engagement** (see Figure 1).

We now have two versions of the ARM. One applies to the **output based engagement** and one applies to the **process based engagement**.

Figure 1: ARM suitable to a process based engagement

5. Conclusion

As stated in the introduction of this article, the main arguments against adapting the ARM to assurance engagements in general are:

1. The ARM only applies to financial statement audits
2. The natures of assurance engagements in general are so many faceted that a model covering them all would have to be so abstract, that it would lose its meaning.

The first argument has been refuted effectively. The International Framework for Assurance Engagements, which is the theoretical base for ISA, may have a tendency to exemplify the ARM by means of the financial statement audit.

Having said that, the term "assurance engagement" is expressed using the general terms "outcome", "subject matter", and "criteria". We have used these general

terms to rid the ARM of its reference to the financial statement audit.

This maneuver led us to find that – while applicable to *outcome based engagements* – the modified ARM certainly was not suitable for a *process based engagement* thus giving merit to main argument no. 2; that the natures of assurance engagements in general are so many faceted that a model covering them all is meaningless. The primary difference, it would seem, is whether the assurance engagement is retrospective or prospective. Acknowledging this, an ARM was developed specifically for *process based engagement*.

The ARM applicable to the *process based engagement* offers a meaningful measure for audit risk, settles the obscurities between IR and CR, and, finally, effectively removes DR from the function. What is *does not* do is to address the notion of *materiality* – an area that will need to be addressed further and may be the subject of a later article.

Vidste du ?

Når du på www.iaa.dk tilmelder dig et kursus eller møde, er der i den mail du får som bekræftelse på tilmeldingen, vedhæftet en lille tekst-fil som du kan dobbeltklikke på og automatisk få oprettet aftalen i den kalender

Filen har endelsen .ics og indeholder kun kalenderinformation om kurset eller mødet

Nye medlemmer

Nye medlemmer i IIA fra 8.04.2013 – 4.09.2013

Codan

Jan Kaarup Johansen
Andreas Sandberg

Danske Bank

Linda Tanggaard Nielsen
Ditte M. O. Schou
Mette Andersen
Lene Holm-Christensen
Marcin Winiarczyk
Aske Bruun-Ringgaard
Mie Jeanett Kolding

Deloitte

Martin Salomonsen
Bo Colbe

Dong Energy Oil & Gas

Gerda Retbøll-Bauer
Rune C. Orholm Nielsen

Ernst & Young

Mark Palmberg

Finanstilsynet

Alexander Trolle

Finansministeriet

John Madum
Gregers Johannesen

ISS

Nina Møller

Nationalbanken

Morten Damgaard Pedersen

Naturerhvervsstyrelsen

Maja Skov
Thomas Mølgaard
Ditlev Holst

Nordea

Tobias Zorde
Rashdia Siddique Olsen

Novo Nordisk

Drago Rajovic

PwC

Erik Stener Jørgensen

Scandinavian Information Audit

Tine Weirsøe

Semler Gruppen

Mette Viktorius Schiltmann

Spekt

Finnbjørn Zachariasen

Sydbank

Felix Howardy

Sygeforsikringen danmark

Linda Alstrup-Berentzen

Øvrige

Henrik Kofoed

Senioranalytiker til Intern revision i Nykredit

Kunne du tænke dig at medvirke ved revision af koncernens selskaber, som spænder bredt over realkredit, bank, pension, mæglervirksomhed og ejendomsselskaber? Intern revision er en af Danmarks førende interne revisionsafdelinger, og har du lyst til at udvikle og afprøve dine kompetencer og specialisere dig, så læs videre her..

Revision af risikostyringsområdet

Du får bred indsigt i en finansiell virksomhed og et job, der kan være dit springbræt til en karriere i hele koncernen. Dit primære ansvarsområde bliver revision af risikostyringsområdet, herunder revision af de interne modeller, som anvendes til at beregne Nykredits kredit-, markeds- og operationelle risici.

Skarp og nytænkende analytiker

Du har stærke analytiske evner, som du kombinerer med en praktisk "hands-on" indstilling. Du har et højt fagligt niveau understøttet af en relevant kandidateksamen med hovedvægt på økonomi og statistik.

Du bliver en del af en nytænkende og teamorienteret afdeling på 24 kolleger, hvor vi lægger vægt på at være på forkant med nye standarder, metoder, ideer og teknologi.

Din nye arbejdsplads

Vi har et mål om at være en konkurrencedygtig revisionsafdeling med kompetente medarbejdere og moderne arbejdsmetoder, som tilfører værdi til Nykredit koncernen. Vi har korte beslutningsveje, og du får i høj grad mulighed for at påvirke din egen arbejdsdag. Vi lægger vægt på, at dit arbejdsliv og fritids/familieliv balancerer og tilbyder blandt andet flextid og en attraktiv pensionsordning.

Interesseret? Så søg jobbet online eller kontakt revisionschef Claus Okholm, 44 55 93 02 eller HR seniorkonsulent Line Ludvigsen, 44 55 19 02 for nærmere uddybning af jobbet.

Ansøgningsfrist: 17. september 2013

OM NYKREDIT

Nykredit er en finansiell koncern, der hviler på to stærke ben – bank og realkredit. Derudover beskæftiger vi os også med pension, forsikring og ejendomsmæglervirksomhed. Vores idégrundlag er Finansiell bæredygtighed. Med det bidrager vi til et stabilt og effektivt finansielt marked, hvor målet er solide og langsigtede løsninger til vores kunder.

Tænk nyt

”Bagsmækken”

Foreningens adresse

Foreningen af Interne Revisorer (IIA)
c/o Regional Chief Auditor Dorthe Tolborg
Group Internal Audit
Codan A/S
Gammel Kongevej 60
1790 København V

CVR nr. 73954215

Indmeldelse i foreningen

Indmeldelse i foreningen foretages på www.iaa.dk eller til:

Chefsekretær Dorte Drejøe
Nykredit

☎ 44 55 93 07 ✉ ddh@nykredit.dk

Jobannoncer

Jobannoncer for medlemmer kan bringes på foreningens hjemmeside og/eller i INFO.

Annoncer bringes kun i INFO, såfremt der er plads hertil. Annoncudkast sendes til redaktionens adresse jf. side 1.

Eksamen

Nærmere oplysninger om CIA-, CGAP-, CCSA- og CFSA-eksamen kan fås på IIA's internationale hjemmeside: www.globaliaa.org eller ved kontakt til:

Lars Maagaard, Nordea

☎ 33 33 15 48 ✉ lars.maagaard@nordea.com

Foreningen af Interne Revisorers bestyrelse har følgende sammensætning:

Formand

Regional Chief Auditor Dorthe Tolborg
Codan

☎ 33 55 34 59 ✉ dtg@codan.dk

Næstformand

Vicerevisionschef Kim Stormly Hansen
Nykredit

☎ 44 55 93 17 ✉ ksh@nykredit.dk

Kasserer

Revisionschef Peter Jochimsen
ATP

☎ 48 20 37 28 ✉ pjo@atp.dk

Sekretær

Revisionschef Ole Kirkbak
Sydbank

☎ 74 36 31 00 ✉ ole.kirkbak@sydbank.dk

Bestyrelsesmedlemmer

Vicekoncernrevisionschef Neil Jensen
Post Danmark

☎ 33 61 50 15 ✉ neil.henrik.jensen@post.dk

Vice President Vibeke Aggerholm
Carlsberg Breweries

☎ 33 27 12 26 ✉ vibeke.aggerholm@carlsberg.com

Senior Audit Manager, CIA,
Afdelingsdirektør Anette Kauffmann Laursen
Nordea

☎ 33 33 41 33 ✉ anette.laursen@nordea.com

Koncernrevisionschef Pia Sønderlund Nielsen
Finansministeriet

☎ 33 92 26 77 ✉ pnn@fm.dk

Senior Vice President Jesper Siddique Olsen
Danske Bank

☎ 45 12 76 58 ✉ jol@danskebank.dk

Koncernrevisionschef Poul-Erik Winther,
Alm. Brand

☎ 45 47 78 97 ✉ abrpwe@almbrand.dk